

CZĘŚĆ II

II. DODATKOWE INFORMACJE i OBJAŚNIENIA, UJAWNIEŃ INFORMACJI o AKTYWACH i PASYWACH, ZOBOWIĄZANIACH POZABILANSOWYCH, ELEMENTACH RACHUNKU ZYSKÓW i STRAT, ZESTAWIENIA ZMIAN w KAPITALE WŁASNYM ORAZ RACHUNKU PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH, a także INFORMACJE o ZARZĄDZANIU RYZYKIEM ZWIĄZANYM z PROWADZONĄ PRZEZ BANK DZIAŁALNOŚCIĄ, INFORMACJE DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH KLIENTÓW w ZAKRESIE NIEZBĘDNYM do LEPSZEGO ZROZUMIENIA SYTUACJI FINANSOWEJ I MAJĄTKOWEJ, a także WYNIKU FINANSOWEGO BANKU, w szczególności:

1. Informacje o spełnieniu przez Bank wymogów, o których mowa w art. 128 – ustawy Prawo Bankowe.

Bank spełniając wymogi, o których mowa w art. 128 – Prawo bankowe powinien utrzymywać sumę funduszy własnych na poziomie oszacowanej kwoty, niezbędnej do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającej przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny). Wg stanu na 31.12.2017r. różnica pomiędzy funduszami własnymi a kapitałem wewnętrznym wynosi (-) 955 491 zł.

Wysokość funduszy własnych na dzień 31.12.2017r. wynosiła **49 810 563,98 zł**, tj.: 11 942 401,87 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu 31.12.2017 rok (1 EUR = 4,1709 PLN).

Rachunek funduszy własnych został przeprowadzony zgodnie z art.127 Ustawy Prawo Bankowe oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. (CRR) i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013r. (CRD IV).

Na fundusze własne Banku według stanu na 31.12.2017 roku składały się:

Rodzaj funduszy	Kwota w zł
Fundusze własne	49 810 563,98
Kapitał Tier I: w tym	27 940 870,66
- Kapitał podstawowy Tier I	25 486 595,13
- Kapitał dodatkowy Tier I	2 454 275,53
Kapitał Tier II	21 869 693,32

Suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (kapitał regulacyjny) wynosiła **37 635 242 zł**, natomiast oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku (kapitał wewnętrzny) wynosiła **50 766 055 zł**.

Wykazany na 31.12.2017 roku regulacyjny wymóg kapitałowy w odniesieniu do funduszy własnych wygenerował **łączny współczynnik kapitałowy/współczynnik wypłacalności na poziomie 10,59%**.

Bank posiada odpowiednie regulacje wewnętrzne służące do wyznaczania wymogów kapitałowych:

- Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie - dla wyznaczania kapitału regulacyjnego,
- Zasady szacowania kapitału wewnętrznego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie - dla szacowania kapitału wewnętrznego.

Powyższe procedury podlegają regularnemu (co najmniej rocznemu) przeglądowi i aktualizacji. Ostatni przegląd procedur miał miejsce w grudniu 2017 roku. Zaktualizowane procedury weszły w życie w I kwartale 2018r.

Bank wyznacza kapitał regulacyjny dla:

- ryzyka kredytowego – w oparciu o metodę standardową,
- ryzyka walutowego – w oparciu o metodę podstawową,
- ryzyka operacyjnego – w oparciu o metodę wskaźnika bazowego.

Bank szacuje kapitał wewnętrzny na następujące rodzaje ryzyka bankowego, które zgodnie z obowiązującą w Banku wewnętrzną definicją zostały uznane za istotne:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko koncentracji,
- ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kapitałowe
- ryzyko bancassurance,
- ryzyko strategiczne.

Agregacja wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka (tj. obliczanie łącznej kwoty kapitału wewnętrznego) odbywa się w oparciu o metodę minimalnego poziomu wymogu kapitałowego.

Na datę 31.12.2017 roku kapitał wewnętrzny Banku wynosił **50 766 055 zł** i składał się z następujących wymogów:

- na ryzyko kredytowe – **30 698 179 zł** /kapitał regulacyjny/ oraz z tytułu pogorszenia jakości portfela kredytowego – **2 639 375 zł**,
- na ryzyko walutowe – **0 zł**,
- na ryzyko operacyjne – **6 937 063 zł**,
- na ryzyko koncentracji – **61 946 zł**,
- na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym – **0,00 zł**,
- na ryzyko płynności – **0 zł**,
- na kapitałowe – **318 971zł**,
- na ryzyko bancassurance – **0,00 zł**,
- na ryzyko strategiczne – **10 110 521 zł**.

Bank nie wyznacza dodatkowych pozycji bilansu do ustalenia wymogów kapitałowych.
Oszacowana kwota niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyk występujących w działalności przedstawia się następująco:

Rodzaj ryzyka	Wymagany wg Banku kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara II
1	2	3	4
Ryzyko kredytowe	33 337 554,00	30 698 179,00	2 639 375,00
Ryzyko operacyjne	6 937 063,00	6 937 063,00	
Łączny wymóg na powyższe ryzyka	40 274 617,00	37 635 242,00	2 639 375,00
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	61 946,00	x	61 946,00
koncentracji dużych zaangażowań	0,00	x	0,00
koncentracji w sektor gospodarki	0,00	x	0,00
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	61 946,00	x	61 946,00
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0,00	x	0,00
koncentracji geograficznej	0,00	x	0,00
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, z tego:	0,00	x	0,00
Ryzyko płynności (wynikające z nieodpowiedniego poziomu aktywów płynnych)	0,00	x	0,00
Ryzyko kapitałowe, z tego:	318 971,00	x	318 971,00
niedotrzymania minimalnych progów kapitałowych	318 971,00	x	318 971,00
Pozostałe ryzyka, z tego:	10 110 521,00	x	10 110 521,00
strategiczne	10 110 521,00	x	10 110 521,00
Kapitał wewnętrzny	50 766 055,00	37 635 242,00	13 130 813,00

Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na 2017 rok:

Dane z bilansu	2014r.	2015r.	2016r.	Średnia
1	2	3	4	5
Przychody z tytułu odsetek	75 531 338,27	58 133 915,63	42 880 422,70	58 848 558,87
Koszty z tytułu odsetek	31 135 371,86	21 423 871,67	18 585 413,11	23 714 885,55
Przychody z tytułu prowizji	12 182 747,28	11 246 057,36	8 402 991,34	10 610 598,66
Koszty z tytułu prowizji	505 646,97	550 225,45	595 638,55	550 503,66
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu	0,00	151 788,87	97 677,94	83 155,60
Wynik operacji finansowych	0,00	0,00	0,00	0,00
Wynik z pozycji wymiany	143 931,62	152 230,24	155 224,42	150 462,09
Pozostałe przychody operacyjne*	901 143,33	550 920,24	1 007 028,54	819 697,37
Wynik Brutto wg NUK	57 118 141,67	48 260 815,22	33 362 293,28	46 247 083,38
Współczynnik α	15%			
Kapitał adekwatny	6 937 062,51			

* z uwzględnieniem wyłączeń, kalkulacja oparta o dane nieprzekształcone

2. Dane o walutowej strukturze aktywów i pasywów

Bank dokonuje operacji w walutach obcych EUR i USD.

KASA w WALUTACH OBCYCH USD:

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	61 238,00	3,4813	213 187,85
RAZEM	61 238,00	x	213 187,85

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2016r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2016r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	89 330,00	4,1793	373 336,87
RAZEM	89 330,00	x	373 336,87

KASA w WALUTACH OBCYCH EURO:

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	153 955,00	4,1709	642 130,91
RAZEM	153 955,00	x	642 130,91

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2016r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2016r.
1	2	3	4
W rachunku bieżącym (środki pieniężne w kasie)	228 175,00	4,4240	1 009 446,20
RAZEM	228 175,00	x	1 009 446,20

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO w WALUTACH OBCYCH USD:

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2017r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	10 056,87	0,00	3,4813	35 010,98	0,00	35 010,98
Należności terminowe (w tym lokaty płynnościowe)	150 000,00	0,00	3,4813	522 195,00	0,00	522 195,00
Odsutki niezapadłe	79,59	0,00	3,4813	277,08	0,00	277,08
Ogółem należności:	160 136,46	0,00	x	557 483,06	0,00	557 483,06

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2016r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2016r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2016r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2016r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	295 350,27	0,00	4,1793	1 234 357,38	0,00	1 234 357,38
Ogółem należności:	295 350,27	0,00	x	1 234 357,38	0,00	1 234 357,38

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO W WALUTACH OBCYCH EURO:

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2017r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2017r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	1 191 462,78	0,00	4,1709	4 969 472,11	0,00	4 969 472,11
Ogółem należności:	1 191 462,78	0,00	x	4 969 472,11	0,00	4 969 472,11

Rodzaj należności	Wartość na 31.12.2016r.	Utworzona rezerwa w jednostkach na 31.12.2016r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo należności na 31.12.2016r.	Utworzona rezerwa na 31.12.2016r.	Należności netto
1	2	3	4	5	6	7
Należności w rachunku bieżącym	1 014 445,57	0,00	4,4240	4 487 907,20	0,00	4 487 907,20
Ogółem należności:	1 014 445,57	0,00	x	4 487 907,20	0,00	4 487 907,20

Bank nie posiada zobowiązań wobec sektora finansowego.

ZOBOWIĄZANIA wobec SEKTORA NIEFINANSOWEGO W WALUTACH OBCYCH USD

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	151 924,01	x	528 893,06
1. bieżące	65 118,03	3,4813	226 695,40
2. terminowe	86 213,57	3,4813	300 135,30
3. odsetki naliczone niezapadłe	592,41	3,4813	2 062,36
II. Pozostałe	36 070,24	x	125 571,33
1. bieżące	36 070,24	3,4813	125 571,33
Ogółem (poz. I + poz. II)	187 994,25	x	654 464,39

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2016r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2016r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	294 367,21	x	1 230 248,88
1. bieżące	16 328,48	4,1793	68 241,62
2. terminowe	275 484,45	4,1793	1 151 332,16
3. odsetki naliczone niezapadłe	2 554,28	4,1793	10 675,10
II. Pozostałe	62 630,08	x	261 749,89
1. bieżące	62 630,08	4,1793	261 749,89
Ogółem (poz. I + poz. II)	356 997,29	x	1 491 998,77

ZOBOWIĄZANIA wobec SEKTORA NIEFINANSOWEGO w WALUTACH OBCYCH EURO:

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2017r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2017r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	917 753,88	x	3 827 859,66
1. bieżące	334 007,50	4,1709	1 393 111,88
2. terminowe	581 833,56	4,1709	2 426 769,60
3. odsetki naliczone niezapadłe	1 912,82	4,1709	7 978,18
II. Pozostałe	426 207,80	x	1 777 670,11
1. bieżące	426 207,80	4,1709	1 777 670,11
Ogółem (poz. I + poz. II)	1 343 961,68	x	5 605 529,77

Rodzaj zobowiązania	Wartość na 31.12.2016r.	Kurs wyceny waluty na dzień bilansowy	Saldo na 31.12.2016r.
1	2	3	4
I. Rachunki oszczędnościowe	918 784,23	x	4 064 701,44
1. bieżące	136 182,89	4,4240	602 473,11
2. terminowe	778 384,25	4,4240	3 443 571,92
3. odsetki naliczone niezapadłe	4 217,09	4,4240	18 656,41
II. Pozostałe	267 447,00	x	1 183 185,53
1. bieżące	267 447,00	4,4240	1 183 185,53
Ogółem (poz. I + poz. II)	1 186 231,23	x	5 247 886,97

3. Dane o źródłach pozyskania depozytów z uwzględnieniem podziału na branże i geograficzne segmenty rynku.

Za zgromadzone w Banku depozyty Bank przyjmuje:

- bazę depozytową środki bieżące i terminowe podmiotów niefinansowych,
- środki pochodzące od jednostek samorządu terytorialnego,
- środki ulokowane w Banku przez podmioty finansowe (nie bankowe).

Depozyty ogółem stanowią główne źródło finansowania działalności Banku, na dzień 31.12.2017 roku stanowiły one średnio **86,46%** pasywów ogółem.

Na datę 31.12.2017 roku ich struktura przedstawiała się następująco:

- depozyty osób fizycznych stanowiły **84,46%** depozytów ogółem oraz **73,03%** pasywów,
- depozyty rolników stanowiły **6,06%** depozytów ogółem oraz **5,24%** pasywów,
- depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych stanowiły **6,45%** depozytów ogółem oraz **5,57%** pasywów,
- depozyty jednostek samorządu terytorialnego stanowiły **1,84%** depozytów ogółem oraz **1,59%** pasywów,

- depozyty podmiotów finansowych (nie bankowych) stanowiły **0,00%** depozytów ogółem oraz **0,00%** pasywów.

Ryzyko koncentracji depozytów jest analizowane pod kątem koncentracji dla:

- jednego podmiotu tzw. duzi deponenci,
- podmiotów wewnętrznych.

Za dużego deponenta Bank przyjmuje podmiot, który zgromadził w Banku środki przekraczające:

- dla osób fizycznych 1,00% bazy depozytowej,
- dla pozostałych podmiotów sektora niefinansowego 2,00% bazy depozytowej.

Depozytami osób wewnętrznych są środki zgromadzone przez pracowników oraz członków organu Banku.

Na datę 31.12.2017 roku powyższe koncentracje stanowiły odpowiednio:

- dla dużych deponentów: **0,00%** depozytów ogółem,
- dla depozytów osób wewnętrznych: **0,95%** depozytów ogółem.

Pozyskane środki depozytowe pochodziły – podział na sektory (nominalnie):

Lp.	Wyszczególnienie	Zobowiązania			
		Wartość na 31.12.2017r.	%	Wartość na 31.12.2016r.	%
1	2	3	4	5	6
SEKTOR FINANSOWY		0,00	0,00%	3 032,71	0,00%
1	Instytucje finansowe	0,00	0,00%	3 032,71	0,00%
SEKTOR NIEFINANSOWY		512 877 099,10	98,16%	491 854 450,64	96,97%
1	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00	0,00%	318,51	0,00%
2	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne i spółdzielnie	15 020 008,04	2,87%	22 461 299,59	4,43%
3	Rolnicy indywidualni	31 652 680,31	6,06%	27 140 385,24	5,35%
4	Przedsiębiorstwa indywidualni	18 661 851,81	3,57%	16 828 813,85	3,32%
5	Osoby prywatne	441 303 807,34	84,46%	420 422 619,27	82,88%
6	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	6 238 751,60	1,19%	5 001 014,18	0,99%
SEKTOR BUDŻETOWY		9 613 718,62	1,84%	15 388 364,93	3,03%
1	Instytucje rządowe i samorządowe	9 613 718,62	1,84%	15 388 364,93	3,03%
RAZEM		522 490 817,72	100,00%	507 245 848,28	100,00%

Pozyskane środki depozytowe pochodziły – podział geograficzny:

Lp.	Wyszczególnienie	Zobowiązania			
		Wartość na 31.12.2017r.	%	Wartość na 31.12.2016r.	%
1	2	3	4	5	6
1	woj. Dolnośląskie	588 422,07	0,11%	1 179 504,24	0,23%
2	woj. Kujawsko-pomorskie	890 310,26	0,17%	1 465 543,94	0,29%
3	woj. Lubelskie	356 836,94	0,07%	465 136,34	0,09%
4	woj. Lubuskie	25 020,18	0,00%	75 196,35	0,01%
5	woj. Łódzkie	1 659 521,00	0,32%	2 222 524,32	0,44%
6	woj. Małopolskie	2 192 393,60	0,42%	1 315 223,11	0,26%
7	woj. Mazowieckie	505 712 864,55	96,79%	486 428 352,76	95,90%
8	woj. Opolskie	143 150,81	0,03%	140 997,08	0,03%
9	woj. Podkarpackie	328 398,80	0,06%	786 616,16	0,16%
10	woj. Podlaskie	690 060,43	0,13%	829 658,13	0,16%
11	woj. Pomorskie	1 012 398,35	0,19%	1 684 529,78	0,33%
12	woj. Śląskie	1 889 655,88	0,36%	1 171 622,92	0,23%
13	woj. Świętokrzyskie	143 630,74	0,03%	759 229,34	0,15%
14	woj. Warmińsko-mazurskie	4 122 581,31	0,79%	6 885 388,75	1,36%
15	woj. Wielkopolskie	1 249 316,37	0,24%	630 602,20	0,12%
16	woj. Zachodniopomorskie	1 486 256,43	0,28%	1 205 722,85	0,24%
RAZEM		522 490 817,72	100,00%	507 245 848,28	100,00%

4. Informacje z zakresu struktury koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne jednostki, grupy kapitałowe, branżowe i geograficzne segmenty rynku wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank wyznaczył limity koncentracji zaangażowań wynikające z Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz ustawy Prawo Bankowe (m.in. zaangażowania w poszczególne podmioty lub grupy podmiotów powiązanych, suma kredytów i innych zobowiązań udzielonych na podst. art. 79 Prawa bankowego, branży, limit zaangażowań wobec podmiotów z tego samego regionu geograficznego, limit zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia) oraz pozostałe wewnętrzne limity Banku (m.in. zaangażowań indywidualnie istotnych, dużych i wysokich).

Limit koncentracji zaangażowań wynikających z art. 79a ust. 4 Prawa Bankowego udzielonych członkom Rady Nadzorczej, członkom Zarządu lub osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku, wg stanu na 31.12.2017r. nie został przekroczony, wykorzystanie limitu wyniosło 95,13%.

Wykorzystanie limitu na tym poziomie związane jest z odkupem w IV kwartale 2017r kredytów sprzedanych w 2016r. do SGB-Banku S.A.

Za dużą ekspozycję Bank przyjmuje ekspozycję wobec podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie przekraczające 10% kapitału uznanego.

Limit koncentracji zaangażowań w poszczególne podmioty lub grupy podmiotów powiązanych, który wynosi 25% kapitału uznanego, określa Rozporządzenie CRR i na dzień 31.12.2017r. został przekroczony (6 grup podmiotów powiązanych).

Ponadto Bank wyznaczył wewnętrzny limit koncentracji zaangażowań rozumiany jako suma wierzytelności banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie. Zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym limit zaangażowania, wobec jednego kredytobiorcy lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie wynosi 22% kapitału uznanego. Przekroczenie tego limitu dotyczy 7 grup podmiotów powiązanych.

Suma wierzytelności Banku w odniesieniu do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie ponoszących wspólne ryzyko gospodarcze w stosunku, do których wierzytelności przekraczają 10% kapitału uznanego stanowiła 416% kapitału uznanego.

Ekspozycje Banku przekraczające równowartość 3 mln euro lub stanowiącej więcej niż 5% kapitału uznanego Banku - limit 300% kapitału uznanego, wykorzystanie limitu 125,07%,

Suma wierzytelności Banku w odniesieniu do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie ponoszących wspólne ryzyko gospodarcze w stosunku do których wierzytelności przekraczają 20% kapitału uznanego Banku - limit 150% kapitału uznanego, wykorzystanie limitu w 178,68%.

Wg stanu na 31.12.2017r. wystąpiły przekroczenia limitów koncentracji (limit określony w stosunku do kapitału uznanego), jak poniżej:

- limit koncentracji branżowej:
  - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, dla której limit wynosi 330%, wykorzystanie limitu 102,38%,
  - opieka zdrowotna i pomoc społeczna, limit 75%, wykorzystanie 101,93%,
  - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, limit 20%, wykorzystanie 114,06%;
- limit koncentracji wobec podmiotów z tego samego regionu geograficznego dla województw:
  - dolnośląskiego - limit 15%, wykorzystanie 106,04%,
  - wielkopolskiego - limit 15%, wykorzystanie limitu 120,94%,
- limit ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia:
  - hipoteka na nieruchomości mieszkalnej - limit 70%, wykorzystanie limitu 103,93%,
  - kwota niezabezpieczona - limit 5%, wykorzystanie limitu 178,99%,
  - inne formy zabezpieczeń prawnych - limit 8% , wykorzystanie limitu 116,68%.

(Bank dopuszcza okresowe występowanie kwoty niezabezpieczonej dla grupy ekspozycji, których zabezpieczenie jest ustanawiane po zawarciu umowy kredytowej, w wysokości nie większej niż 5% kapitału uznanego).

Działalność kredytowa Banku wg branż w dużym zakresie koncentruje się na branżach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz budownictwo.

Wg Statutu Bank posiada uprawnienia do świadczenia swoich usług na terenie całego kraju. W rzeczywistości jednak jego działalność koncentruje się głównie na terenie województwa mazowieckiego oraz powiatach sąsiadujących z Oddziałami Banku. Działalność kredytowa Banku poza w/w województwem skupia się na terenie województwa pomorskiego i warmińsko-mazurskiego oraz kujawsko-pomorskiego.

Sektor gospodarki	Wartość ekspozycji bez wyłączeń	Wartość ekspozycji	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu
1	2	4	5	6	7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	943 057,50	943 057,50	15%	5 588 174,13	0,00
Budownictwo	36 192 664,74	36 192 664,74	175%	65 195 364,87	0,00
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 354 855,62	4 354 855,62	60%	22 352 696,53	0,00
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	1 196 459,33	1 196 459,33	5%	1 862 724,71	0,00
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	30 223 175,21	30 223 175,21	140%	52 156 291,89	0,00
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	35 639 376,33	35 639 376,33	130%	48 430 842,47	0,00
Edukacja	840 185,24	840 185,24	3%	1 117 634,83	0,00
Górnictwo i wydobywanie	1 029 000,00	1 029 000,00	3%	1 117 634,83	0,00
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	49 999 153,96	49 999 153,96	240%	89 410 786,10	0,00
Inne	141 766,82	141 766,82	5%	1 862 724,71	0,00
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28 479 292,90	28 479 292,90	75%	27 940 870,66	538 422,24
Przetwórstwo przemysłowe	19 368 916,95	19 368 916,95	150%	55 881 741,32	0,00
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	125 859 815,64	125 859 815,64	330%	122 939 830,89	2 919 984,75
Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	8 158 533,59	8 158 533,59	35%	13 039 072,97	0,00
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8 498 406,76	8 498 406,76	20%	7 450 898,84	1 047 507,92
Suma	350 924 660,59	350 924 660,59	X	516 347 289,75	4 505 914,91

5. Informacje o strukturze należności Banku w podziale na poszczególne kategorie, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy o rachunkowości, w szczególności kredytów i pożyczek, lokat w innych Bankach i w innych podmiotach finansowych w tym informacje o:

1) Struktura należności Banku, w podziale na poszczególne kategorie, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy, z wyszczególnieniem kredytów i pożyczek (w sektorze niefinansowym, w ujęciu nominalnym):

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

Lp.	Treść	Wartość na 31.12.2017r.	Struktura %	Wartość na 31.12.2016r.	Struktura %
1	2	4	5	3	5
1.	Ekspozycje wobec Skarbu Państwa:	0,00	0,00%	0,00	0,00%
2.	Ekspozycje kredytowe wynikające z pożyczek i kredytów detalicznych:	14 062 497,69	3,22%	21 284 974,83	3,52%
	- ekspozycje normalne	6 504 848,63	1,49%	9 375 577,10	1,55%
	- ekspozycje stracone	7 557 649,06	1,73%	11 909 397,73	1,97%
3.	Ekspozycje pozostałe wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzenie gospodarstwa rolnego:	50 992 314,65	11,67%	58 617 142,97	9,69%
	- ekspozycje normalne	33 051 317,04	7,57%	44 034 863,93	7,28%
	- ekspozycje pod obserwacją	3 948 021,04	0,90%	4 243 384,99	0,70%
	- ekspozycje poniżej standardu	4 208 384,16	0,96%	1 522 728,56	0,25%
	- ekspozycje wątpliwe	1 864 476,62	0,43%	1 311 819,05	0,22%
	- ekspozycje stracone	7 920 115,79	1,81%	7 504 346,44	1,24%
4.	Pozostałe ekspozycje kredytowe:	371 812 066,10	85,11%	525 194 408,67	86,80%
	- ekspozycje normalne	108 384 153,82	24,81%	151 295 080,69	25,00%
	- ekspozycje pod obserwacją	53 432 158,10	12,23%	43 702 614,79	7,22%
	- ekspozycje poniżej standardu	46 470 159,19	10,64%	66 510 396,66	10,99%
	- ekspozycje wątpliwe	33 609 759,16	7,69%	105 341 066,10	17,41%
	- ekspozycje stracone	129 915 835,83	29,74%	158 345 250,43	26,17%
RAZEM:		436 866 878,44	100,00%	605 096 526,47	100,00%

Wyszczególnienie kredytów i pożyczek, lokat w innych bankach:

Lp.	Wartość	Należności w innych bankach	
		Wartość na 31.12.2017r.	Wartość na 31.12.2016r.
1	2	3	4
1	Kredyty	0,00	0,00
2	Pożyczki	0,00	0,00
3	Lokaty w SGB-Bank S.A.	83 462 651,09	20 183 444,34
RAZEM:		83 462 651,09	20 183 444,34

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (brutto)

Kategoria należności	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r. Przekształcone dane porównawcze	
	zł	%	zł	%
1	4	5	2	3
Należności od sektora niefinansowego brutto	436 866 878,44	100,00%	605 096 526,47	100,00%
1. Należności normalne	147 940 319,49	33,86%	204 705 521,72	33,83%
2. Należności pod obserwacją	57 380 179,14	13,13%	47 945 999,78	7,92%
3. Należności zagrożone:	231 546 379,81	53,00%	352 445 004,97	58,25%
- poniżej standardu	50 678 543,35	11,60%	68 033 125,22	11,24%
- wątpliwe	35 474 235,78	8,12%	106 652 885,15	17,63%
- stracone	145 393 600,68	33,28%	177 758 994,60	29,38%
Rezerwy celowe na należności (część kapitałowa)	68 739 232,99	100,00%	130 200 785,22	100,00%
1. w sytuacji normalnej	103 028,37	0,15%	146 449,99	0,11%
2. w sytuacji pod obserwacją	473 463,18	0,69%	399 759,93	0,31%
3. w sytuacji zagrożonej:	68 162 741,44	99,16%	129 654 575,31	99,58%
- poniżej standardu	2 104 422,03	3,06%	4 798 984,55	3,69%
- wątpliwej	3 524 559,02	5,13%	14 997 312,71	11,52%
- straconej	62 533 760,39	90,97%	109 858 278,05	84,38%
Prowizje	2 462 899,88	100,00%	4 240 887,36	100,00%
w sytuacji normalnej	1 124 820,70	45,67%	1 642 729,52	38,74%
w sytuacji pod obserwacją	336 977,30	13,68%	388 730,67	9,17%
w sytuacji poniżej standardu	305 638,38	12,41%	345 832,29	8,15%
w sytuacji wątpliwej	236 480,95	9,60%	725 440,15	17,11%
w sytuacji straconej	458 982,55	18,64%	1 138 154,73	26,84%
Odsetki	14 783 690,35	100,00%	33 064 063,30	100,00%
Odpisy na odsetki (rezerwa celowa)	11 854 752,22	100,00%	29 677 854,51	100,00%
Należności od sektora niefinansowego netto	368 593 683,70	x	474 041 062,68	x

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO wg terminów zapadalności (nominalnie)

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.	
	zł	%	zł	%
1	4	5	2	3
Należności od sektora niefinansowego nominalnie	436 866 878,44	100,00%	605 096 526,47	100,00%
Bieżące	20 647 167,99	4,73%	49 931 623,64	8,25%
Terminowe	416 219 710,45	95,27%	555 164 902,83	91,75%
- do 1 miesiąca	121 457 994,92	27,80%	96 236 678,84	15,90%
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	11 722 053,62	2,68%	19 472 836,70	3,22%
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	48 966 863,32	11,21%	111 740 487,99	18,47%
- powyżej 1 roku do 5 lat	131 202 686,84	30,03%	191 157 530,93	31,59%
- powyżej 5 lat do 10 lat	72 299 984,48	16,55%	95 219 146,14	15,74%
- powyżej 10 lat do 20 lat	27 436 459,34	6,28%	37 159 978,81	6,14%
- powyżej 20 lat	3 133 667,93	0,72%	4 178 243,42	0,69%

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (nominalnie)

Kategoria należności	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r. Przekształcone dane porównawcze	
	zł	%	zł	%
1	4	5	2	3
Należności od sektora budżetowego nominalnie	11 960 270,89	100,00%	19 614 847,33	100,00%
Należności normalne	2 010 270,89	16,81%	3 802 552,38	19,39%
Należności zagrożone:	9 950 000,00	83,19%	15 812 294,95	80,61%
- wątpliwe	9 950 000,00	83,19%	15 812 294,95	80,61%
Rezerwy celowe na należności	1 929 525,00	100,00%	4 592 565,93	
W sytuacji zagrożonej:	1 929 525,00	100,00%	4 592 565,93	100,00%
- wątpliwej	1 929 525,00	100,00%	4 592 565,93	100,00%
Prowizje	25 386,99	100,00%	75 795,56	100,00%
W sytuacji normalnej	5 070,50	19,97%	38 426,47	50,70%
W sytuacji wątpliwej	20 316,49	80,03%	37 369,09	49,30%
Odsetki	37 141,38	100,00%	148 126,23	100,00%
Odpisy na odsetki (rezerwa celowa)	0,00	100,00%	43 086,73	100,00%
Należności od sektora niefinansowego netto	10 042 500,28	x	15 051 525,34	x

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO według terminów zapadalności (nominalnie)

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.	
	zł	%	zł	%
1	4	5	2	3
Należności nominalnie	11 960 270,89	100,00%	19 614 847,33	100,00%
Bieżące	1 062 142,89	8,88%	134 254,53	0,68%
Terminowe	10 898 128,00	91,12%	19 480 592,80	99,32%
- do 1 miesiąca	107 073,00	0,98%	7 165 113,42	36,78%
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	444 146,00	4,08%	1 273 144,10	6,54%
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 113 657,00	19,39%	2 839 952,75	14,58%
- powyżej 1 roku do 5 lat	8 233 252,00	75,55%	6 852 382,53	35,18%
- powyżej 5 lat do 10 lat	0,00	0,00%	1 350 000,00	6,93%

2) Kredyty i pożyczki, od których Bank nie nalicza odsetek. Wierzytelności są w sytuacji straconej i są przeznaczone do sprzedaży.

Lp.	Treść	Wartość na 31.12.2017r.	Wartość na 31.12.2016r.
1	2	3	4
1	Kredyty	23 528 543,54	22 050 588,68
2	Pożyczki		95 815,43
	RAZEM:	23 528 543,54	22 146 404,11

3) Aktywa finansowe z podziałem na:

Lp.	Treść	Wartość na 31.12.2017r.	Wartość na 31.12.2016r.
1	2	3	4
a.	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0,00	0,00
b.	kredyty i pożyczki oraz inne należności banku	387 937 867,00	501 682 540,64
c.	aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	158 487 966,51	46 217 484,89
d.	aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3 727 035,00	3 727 035,00
	Razem	550 152 868,51	551 627 060,53

4) Informacje o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenionych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości:

Bank nie posiada aktywów finansowych wycenionych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

5) Struktura zobowiązań Banku

Przedziały czasowe	Wyszczególnienie			
	Depozyty banków i innych podmiotów finansowych	Własna emisja papierów wartościowych	Weksle własne	Inne pożyczone środki
1	2	3	4	5
- powyżej 1 roku do 5 lat	0,00	18 026 620,00	0,00	0,00
- powyżej 5 lat do 10 lat	0,00	5 244 064,20	0,00	0,00
- powyżej 10 lat do 20 lat	0,00	11 264 223,90	0,00	0,00

DEPOZYTY BANKÓW I INNYCH PODMIOTÓW FINANSOWYCH

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.	
	zł	%	zł	%
1	2	3	4	5
Depozyty banków i innych podmiotów finansowych	0,00	0,00%	3 032,71	100,00%
Depozyty bieżące	0,00	0,00%	3 032,71	100,00%
Zobowiązania wobec sektora finansowego	0,00	0,00%	3 032,71	100,00%

DEPOZYTY SEKTORA NIEFINANSOWEGO I BUDŻETOWEGO według terminów wymagalności

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.	
	zł	%	zł	%
1	2	3	4	5
Depozyty bieżące	134 651 723,16	25,77%	122 150 461,12	24,08%
Depozyty terminowe	385 331 502,64	73,75%	381 511 097,21	75,21%
- do 1 miesiąca	92 834 682,43	24,09%	86 170 884,31	22,59%
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	174 129 217,86	45,19%	162 470 712,19	42,59%
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	115 165 327,51	29,89%	120 942 302,39	31,70%
- powyżej 1 roku do 5 lat	2 140 418,40	0,56%	3 927 198,32	1,03%
- powyżej 5 lat do 10 lat	1 000 000,00	0,26%	7 600 000,00	1,99%
- powyżej 10 lat do 20 lat	61 856,43	0,02%	400 000,00	0,10%
Odsetki	2 507 591,92	0,48%	3 581 257,24	0,71%
Razem zobowiązania wobec sektora niefinansowego i budżetowego	522 490 817,72	100,00%	507 242 815,57	100,00%

6. Informacje o kredytach i pożyczkach oraz innych należnościach Banku, a także o instrumentach zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym, wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie: - nie dotyczy.

7. Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. - nie dotyczy

8. Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych:

STAN DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ UDZIAŁÓW I AKCJI wg WARTOŚCI BILANSOWEJ (w zł)

Treść	Wartość w okresie sprawozdawczym	Wartość w poprzednim okresie sprawozdawczym
1	2	3
Instrument kapitałowe i udziały	3 727 035,00	3 727 035,00
Akcje SGB Bank SA	3 500 000,00	3 500 000,00
Akcje BPS	227 025,00	227 025,00
Udziały TUW TUZ	10,00	10,00
Dłużne papiery wartościowe	74 987 485,71	26 033 120,00
Bony pieniężne NBP	74 987 485,71	20 000 000,00
SGB-Bank S.A. w Poznaniu	0,00	6 033 120,00
Razem	78 714 520,71	29 760 155,00

9. Informacje o zawartych przez Bank umowach, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego:

Bank nie posiada umów, których skutkiem byłyby powstanie instrumentu finansowego.

10. Posiadane udziały i akcje w podziale na jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone - nie występują.

11. Informacje o wartości posiadanych udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które Bank przeznaczył do sprzedaży:

- Bank nie posiada udziałów i akcji przeznaczonych do sprzedaży.

12. Ujawnienie informacji o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania składników aktywów finansowych: - nie wystąpiły.

13. W przypadku przekwalifikowania składników aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów dostępnych do sprzedaży albo kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, informacje: - nie dotyczy.

14. W przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnieniu podlegają informacje:
- nie dotyczy.
15. Informacje o zastawie na mieniu Banku, wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które Bank zastawił jako zabezpieczenie zobowiązań lub zobowiązań pozabilansowych: - nie wystąpiły.
16. Informacje o posiadanych instrumentach finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi: - nie wystąpiły.
17. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego w Banku: - nie dotyczy.
18. Informacje o należnościach od Banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich w podziale na: - nie dotyczy.
19. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o należnościach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych w podziale na: - nie dotyczy.
20. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o zobowiązaniach od Krajowego depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych, w tym: - nie dotyczy.
21. Informacje o należnościach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe: - nie dotyczy.
22. Informacje o zobowiązaniach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe - nie dotyczy.
23. Informacje o zobowiązaniach od Banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych - nie dotyczy
24. Informacje o zmianach wartości funduszy wydzielonych dla oddziałów zagranicznych - nie dotyczy.
25. Dane dotyczące zmian wartości niematerialnych i prawnych.
- 1) Zakres zmian wartości niematerialnych i prawnych.

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2016r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5	6
I.	Wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych	1 427 157,57	61 951,41	0,00	1 489 108,98
	1. Autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne	1 427 157,57	61 951,41	0,00	1 489 108,98
	- licencje	1 427 157,57	61 951,41	0,00	1 489 108,98
II.	Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych	1 360 536,21	82 432,16	0,00	1 442 968,37
	1. Autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne	1 360 536,21	82 432,16	0,00	1 442 968,37
	- licencje	1 360 536,21	82 432,16	0,00	1 442 968,37
III.	Inne	18 450,00	0,00	18 450,00	0,00
IV.	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych	85 071,36	0,00	20 480,75	46 140,61
	1. Autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne	85 071,36	0,00	20 480,75	46 140,61
	- licencje	85 071,36	0,00	20 480,75	46 140,61

2) Bank nie posiada obcych wartości niematerialnych i prawnych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy

26. Dane dotyczące użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych.

1) Zakres zmian wartości użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych:

Wyszczególnienie	Grunty własne Prawo wieczystego użytkowania gruntów (grupa 0)	Spółdzielcze prawo do lokalu (grupa 1)	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupa 1 i 2)	Urządzenia techniczne i maszyny (grupa 3 do 6)	Środki transportu (grupa 7)	Inne środki trwałe (grupa 8)	Razem	Środki trwałe w budowie	Ogółem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Wartość rzeczowych aktywów trwałych brutto									
Stan na 31.12.2016r.	70 501,00	0,00	29 132 348,81	4 597 464,30	1 704 452,36	6 087 626,43	41 592 392,90	0,00	41 592 392,90
Aktualizacja	0,00	0,00	265 918,12	0,00	0,00	0,00	265 918,12	0,00	265 918,12
Zwiększenie	0,00	0,00	105 816,90	17 656,65	0,00	0,00	123 473,55	76 851,49	200 325,04
Zmniejszenie	0,00	0,00	560 780,28	26 384,47	18 884,01	773 791,33	1 379 840,09	0,00	1 379 840,09
Stan na 31.12.2017r.	70 501,00	0,00	28 411 467,31	4 588 736,48	1 685 568,35	5 313 835,10	40 070 108,24	76 851,49	40 146 959,73
Umorzenia									
Stan na 31.12.2016r.	0,00	0,00	6 129 885,84	3 998 648,48	1 448 892,10	4 931 854,93	16 509 281,35	0,00	15 223 273,26
Aktualizacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Umorzenia bieżące	0,00	0,00	718 430,37	241 029,75	173 309,45	469 127,61	1 601 897,18	0,00	1 601 897,18
Zmniejszenia	0,00	0,00	560 780,28	22 494,04	18 884,01	763 266,29	1 365 424,62	0,00	1 365 424,62
Stan na 31.12.2017r.	0,00	0,00	6 287 535,93	4 217 184,19	1 603 317,54	4 637 716,25	16 745 753,91	0,00	16 745 753,91
Wartość księgowa netto	70 501,00	0,00	22 123 931,38	371 552,29	82 250,81	676 118,85	23 324 354,33	76 851,49	23 401 205,82

2) Bank nie posiadał środków trwałych używanych na podstawie umowy (leasingu, dzierżawy), o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy.

27. Informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na:

Lp.	Treść	Stan na 31.12.2017r.	Stan na 31.12.2016r.
1	2	3	4
1.	Nieruchomości	571 932,00	68 233,33
2.	Pozostałe składniki majątku	621 765,00	0,00
RAZEM:		1 193 697,00	68 233,33

28. Informacja o stanie aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia:

Lp.	Podział na poszczególne składniki majątku	Wartość na 01.01.2017r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5	6
1.	Nieruchomość	68 233,33	520 592,00	16 893,33	571 932,00
2.	Pozostałe	0,00	621 765,00	0,00	621 765,00
Razem		68 233,33	1 142 357,00	16 893,33	1 193 697,00

29. Wykaz pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, przychodów przyszłych okresów oraz przychodów zastrzeżonych:

1) Wykaz czynnych rozliczeń międzyokresowych:

Lp.	Tytuły	Stan na 31.12.2017r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2016r.
1	2	3	4	5	6
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12 565 549,00	0,00	9 191 510,00	21 757 059,00
2	Koszty zapłacone z góry	263 372,64	576 759,83	484 215,92	170 828,73
3	Przychody do otrzymania	48 128,17	533 863,21	532 195,84	46 460,80
Razem międzyokresowe rozliczenia czynne		12 877 049,81	1 110 623,04	10 207 921,76	21 974 348,53

Na pozycję "Koszty zapłacone z góry" w wysokości 263 371,78 zł składają się:

-	Najem, dzierżawa, użytkowanie wieczyste	-	750,00 zł
-	Prenumerata	-	6 480,00 zł
-	Dofinansowanie do nauki	-	3 000,00 zł
-	Usługi informatyczne	-	62 021,26 zł
-	Oferowanie obligacji	-	34 320,50 zł
-	Reklama	-	151 817,00 zł
-	Odsetki od depozytów	-	4 983,02 zł

2) Wykaz biernych rozliczeń międzyokresowych:

Lp.	Tytuły	Wartość na 01.01.2017r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5	6
1.	Wynikające z obowiązku wykonywania związanych z bieżącą działalnością przyszłych świadczeń na rzecz pracowników w tym:	952 030,16	792 791,59	952 030,16	792 791,59
	Koszty do zapłacenia	952 030,16	792 791,59	952 030,16	792 791,59
	Razem międzyokresowe rozliczenia bierne	952 030,16	792 791,59	952 030,16	792 791,59

30. Dane o strukturze własności kapitału podstawowego na 31.12.2017r. (wg wartości nominalnej)

Lp.	Treść	Ilość zadeklarowanych udziałów	Wartość nominalna udziału	Struktura %	Razem fundusz udziałowy tworzący kapitał (wartość nominalna)
1	2	3	4	5	6
1.	Osoby prawne				
	udziały wypowiedziane	1 590,00	500,00	1,44%	795 000,00
	udziały niewypowiedziane	33,00	500,00	0,03%	16 500,00
2.	Osoby fizyczne				
	udziały wypowiedziane	76 526,00	500,00	69,39%	38 263 000,00
	udziały niewypowiedziane	32 133,00	500,00	29,14%	16 066 500,00
	Razem	110 282,00	X	100,00%	55 141 000,00

Bank nie ma członków posiadających ponad 5% udziałów.

Zmiany funduszu udziałowego:

Lp.	Treść	Stan na 31.12.2016 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017 r.
1	2	3	4	5	6
1.	Fundusz udziałowy				
	udziały wypowiedziane	42 005 000,00	2 233 500,00	5 181 000,00	39 057 500,00
	udziały niewypowiedziane	13 115 000,00	5 202 000,00	2 233 500,00	16 083 500,00
2.	Zadeklarowane, a nie wpłacone udziały	0,00	1 500,00	0,00	1 500,00
	Razem	55 120 000,00	7 437 000,00	7 414 500,00	55 142 500,00

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym fundusz udziałowy uległ zmniejszeniu o kwotę 28 459 705,44 zł w wyniku pokrycia strat za lata 2014-2015 zgodnie z uchwałą nr 28/2017 Zebrania Przedstawicieli z dnia 28.06.2017r. W pokryciu straty uczestniczyły proporcjonalnie wszystkie udziały wniesione przez członków według stanu na dzień podjęcia uchwały.

W pozycji fundusz udziałowy Bank wykazuje udziały obowiązkowe i nieobowiązkowe, w wysokości 36 049 000,00 zł, których termin wypowiedzenia, zgodnie ze statutem Banku obowiązującym w tym okresie, minął przed dniem 31 grudnia 2015 roku i których wartość została zmniejszona o straty wykazane w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok w wysokości 18 610 216,94 zł. Wypowiedziane udziały członkowskie, zgodnie z ustawą z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze oraz statutem Banku przestały istnieć przed dniem 31 grudnia 2015 roku. Art. 77 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. (CRR)

w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej rozporządzenie CRR) wymaga zezwolenia właściwego organu, którym dla Banku jest Komisja Nadzoru Finansowego, aby przeprowadzić obniżenie, wykup lub odkup instrumentów w kapitale podstawowym Tier I emitowanych przez Bank w sposób dozwolony mającym zastosowanie prawem krajowym. Kierując się powyższą regulacją, w związku z brakiem zgody Komisji Nadzoru Finansowego na obniżenie funduszy własnych, w tym kapitału udziałowego, udziały te są nadal prezentowane jako kapitał udziałowy pomimo upłynięcia terminu ich wypowiedzenia przed dniem 31 grudnia 2015 roku.

Zebranie Przedstawicieli Banku podjęło w dniu 28.06.2017 r. uchwałę, w której postanowiło pokryć z funduszu udziałowego straty Banku za lata 2014-2015 w kwocie 28 459 705,44 zł wykazane w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok. Ze względu na brak zgody KNF na obniżenie funduszy własnych wymaganej przepisami rozporządzenia CRR, strata ta została alokowana też do udziałów, które przestały istnieć przed dniem 31 grudnia 2015 roku.

Zdarzenia te zostały ujęte w oparciu o posiadane przez Zarząd Banku opinie prawne.

31. Dane o uprzywilejowaniu i ograniczeniu praw związanych z daną grupą akcji, w tym dotyczących podziału dywidend i zwrotu kapitału - nie dotyczy

32. Akcje własne będące w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych - nie dotyczy.

33. Zobowiązania z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy lub nadwyżki bilansowej - nie wystąpiły.

34. Informacje w zakresie pożyczek podporządkowanych:

- na dzień 31.12.2017r. Bank nie posiadał pożyczek podporządkowanych.

35. Stan i zmiany rezerw celowych:

Kategorie należności	Stan na 01.01.2016r.	Zwiększenia rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na 31.12.2017r.	Wymagany poziom rezerw na koniec roku
1	2	3	5	6	7
Należności normalne	146 449,99	49 316,97	92 738,59	103 110,91	103 028,37
- sektor niefinansowy	146 449,99	49 316,97	92 738,59	103 110,91	103 028,37
Należności pod obserwacją	399 759,93	731 901,93	658 198,68	473 463,18	473 463,18
- sektor niefinansowy	399 759,93	731 901,93	658 198,68	473 463,18	473 463,18
Należności poniżej standardu	4 798 984,55	6 638 002,12	9 332 564,64	2 104 422,03	2 104 422,03
- sektor niefinansowy	4 798 984,55	6 638 002,12	9 332 564,64	2 104 422,03	2 104 422,03
Należności wątpliwe	19 589 878,64	6 533 571,85	20 669 366,47	5 454 084,03	5 454 084,02
- sektor niefinansowy	14 997 312,71	3 127 775,96	14 600 529,65	3 524 559,03	3 524 559,02
- sektor budżetowy	4 592 565,93	3 405 795,89	6 068 836,82	1 929 525,00	1 929 525,00
Należności stracone	109 858 278,05	33 338 051,77	80 662 569,43	62 533 760,39	62 533 760,39
- sektor niefinansowy	109 858 278,05	33 338 051,77	80 662 569,43	62 533 760,39	62 533 760,39
Odpisy na odsetki (rezerwa celowa)					
- sektor niefinansowy	29 677 854,51	9 274 232,74	27 097 335,03	11 854 752,22	11 854 752,22
- sektor budżetowy	43 086,73	0,00	43 086,73	0,00	0,00

Wartość rozwiązanych rezerw obejmuje wartość rezerw od należności spisanych do ewidencji pozabilansowej.

36. Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązań:

Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2017r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5
Zobowiązania pozabilansowe	1 787 981,54	314 120,00	302 068,13	1 800 033,41
Na ryzyko ogólne	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe, w tym:	2 210 255,15	1 150 300,43	2 451 920,31	908 635,27
odprawy emerytalne	42 600,00	15 500,00	34 100,00	24 000,00
sprawy sporne	559 616,00	0,00	559 616,00	0,00
ekwiwalent na niewykorzystane urlopy	773 039,15	114 908,43	769 365,99	118 581,59
pozwy dot.spraw pracowniczych	835 000,00	76 000,00	696 000,00	215 000,00
rezerwy na świadczenia pracownicze	0,00	943 892,00	392 838,32	551 053,68
Razem	3 998 236,69	1 464 420,43	2 753 988,44	2 708 668,68

37. Dane o stanie odpisów aktualizujących wartość aktywów (z wyłączeniem rezerw celowych i odpisów aktualizujących odsetki) według rodzajów aktywów, ze wskazaniem:

Rodzaj aktywów	Stan na 01.01.2017r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3	4	5
Akcje BPS S.A. Warszawa	197 054,10	0,00	197 054,10	0,00
Środki trwałe	0,00	265 918,12	0,00	265 918,12

38. Dane o zobowiązaniach pozabilansowych, w tym warunkowych z tytułu udzielonych zabezpieczeń obejmujących:

1) Wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych oraz innych udzielonych zobowiązań o charakterze gwarancyjnym:

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2016r.	Stan na 31.12.2017r.
1	2	3
Gwarancje i poręczenia w tym :	14 722 296,27	10 814 240,35
- wekslowe	0,00	0,00
- inne zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	14 722 296,27	10 814 240,35
Ogółem	14 722 296,27	10 814 240,35

2) Zestawienie gwarancji i poręczeń emisji udzielonych emitentom z uwzględnieniem:

Bank nie udzielił emitentom gwarancji i poręczeń emisji papierów wartościowych.

3) Dane o zawartych kontraktach opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych Banku.

Bank nie posiada zawartych kontraktów.

4) Informacja o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych: – *nie dotyczy.*

5) Szczegółowe dane o aktywach Banku, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku oraz zobowiązań strony trzeciej, a także wartości zobowiązań Banku podlegających zabezpieczeniu tymi aktywami: - brak

6) Informacje o nieujętych w bilansie transakcji z zobowiązaniem do odkupu:

Nie wystąpiły transakcje ze zobowiązaniem odkupu nie ujęte w bilansie.

7) Udzielone zobowiązania finansowe, w tym udzielone zobowiązania nieodwołalne:

Na dzień 31.12.2017r. Bank posiada zobowiązania pozabilansowe udzielone finansowe w wysokości 18 164 613,03 zł.

8) Informacje o wartości nominalnej instrumentów bazowych będących podmiotem kontraktów na instrumenty pochodne z uwzględnieniem:

Bank nie posiada instrumentów bazowych będących podmiotem kontraktów na instrumenty pochodne.

39. Informacje o stosowanych przez Bank zasadach rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem podziału na zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych oraz zabezpieczenie inwestycji w podmiocie zagranicznym
Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

40. Znaczące warunki umów dotyczących instrumentów finansowych, które mogą wpływać na wartość, termin i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych: – *nie dotyczy.*

41. Informacje z zakresu rachunku zysków i strat:

1). Informacje o przychodach w tym z tytułu prowizji i kosztach prowadzenia przez Bank działalności maklerskiej: - *Bank nie prowadzi działalności maklerskiej.*

2). Dane o odpisach amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz odpisach z tytułu aktualizacji wartości majątku trwałego rzeczowego i finansowego z uwzględnieniem podziału na grupy rodzajowe środków trwałych i rodzaje aktywów finansowych.

Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w okresie sprawozdawczym	Wartość w poprzednim okresie
1	2	3	4
1.	Autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne	82 432,16	183 943,47
	- licencje	82 432,16	183 943,47

Amortyzacja środków trwałych

Lp.	Grupa środków trwałych	Wartość w okresie sprawozdawczym	Wartość w poprzednim okresie
1	2	3	4
1	Grunty własne, Prawo wieczystego użytkowania gruntów (grupa 0)	0,00	0,00
2	Spółdzielcze prawo do lokalu (grupa 1)	0,00	0,00
3	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupa 1 i 2)	718 430,37	774 635,26
4	Urządzenia techniczne i maszyny (grupa 3 do 6)	241 029,75	378 038,70
5	Środki transportu (grupa 7)	173 309,45	255 194,58
6	Inne środki trwałe (grupa 8)	469 127,61	564 868,80
Razem		1 601 897,18	1 972 737,34

Odpisy z tytułu aktualizacji wartości aktywów trwałych z uwzględnieniem podziału na grupy rodzajowe środków trwałych:

Lp.	Rodzaj środka trwałego	Grupa	Wartość w okresie sprawozdawczym		Wartość w poprzednim okresie	
			Wartość księgowa (brutto)	Odpis aktualizujący	Wartość księgowa (brutto)	Odpis aktualizujący
1	2	3	4	5	6	7
1.	Budynki i lokale	1	1 497 460,89	265 918,12	1 497 460,89	0,00
Razem wartość		x	1 497 460,89	265 918,12	1 497 460,89	0,00

- 3). Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do poziomu wartości godziwej określić szczegółowo - nie dotyczy.
- 4). Informacje o przychodach i kosztach z tytułu wyłączonych z bilansu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży: - nie wystąpiły.
- 5). Przychody i koszty z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej na dzień sprzedaży, wynosiły: - nie wystąpiły.
- 6). Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych: - nie wystąpiły.
- 7). Dokonane odpisy aktualizujące lub rezerwy celowe należności nieściągalnych: - nie wystąpiły.
- 8). Informacje o przychodach z tytułu dywidend:
  - nie wystąpiły
- 9). Nakłady poniesione w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych w budowie i wartości niematerialnych i prawnych oraz o planowanych nakładach w okresie najbliższych 12 miesięcy (w zł):

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

Nakłady na:	Poniesione w bieżącym roku obrotowym	Planowane w okresie 12 najbliższych miesięcy
1	2	3
Wartości niematerialne i prawne	61 951,41	10 000,00
Środki trwałe nabyte	123 473,55	300 000,00
Środki trwałe w budowie	76 851,49	0,00
Razem	262 276,45	310 000,00

10). Propozycja podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy (pokrycie z funduszu zasobowego):

Lp.	Treść	Kwota
1	2	3
1.	Fundusz zasobowy	133 500,00
2.	Fundusz udziałowy	12 042 878,09
	Razem	12 176 378,09

*wartość ujęta w tabeli zawiera zysk netto 2017r. i wynik z lat ubiegłych powstały w związku ze zmianą zasad rachunkowości

11). Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym, z wyjaśnieniem przyczyn zaniechania: - nie dotyczy

42. Informacje o wartości aktywów i utworzonej rezerwy na odroczony podatek dochodowy, obejmujące w szczególności:

a) naliczenie aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Lp.	Treść	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
1	2	3	4
1.	Wysokość rezerwy, aktywów utworzonych w poprzednich latach	1 248 959,00	21 757 059,00
	w tym odniesionych na kapitał z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
2.	Dokonane w ciągu roku obrotowego rozliczenia rezerwy na odroczony pdop i aktywów z tytułu odroczonego podatku, utworzonych w poprzednich latach obrotowych	0,00	0,00
	w tym dokonanych rozliczeń z kapitałem z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
3.	Utworzone w roku obrotowym aktywa z tytułu odroczonego p. d. o. p.	x	-9 191 510,00
	w tym w części odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny	x	0,00
4.	Utworzona w roku obrotowym rezerwa z tytułu odroczonego p. d. o. p	-671 859,00	x
	w tym w części odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny	0,00	x
5.	Stan aktywów z tytułu odroczonego p. d. o. p. na koniec roku obrotowego	0,00	12 565 549,00
	w tym stan aktywów rozliczonych z kapitałem z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
6.	Stan rezerwy z tytułu odroczonego p. d. na koniec roku obrotowego	577 100,00	0,00
	w tym stan rezerwy dotyczącej operacji rozliczanych z kapitałem z aktualizacji wyceny	0,00	0,00
7.	Wartość obciążającego wynik finansowy p. d. o. p. za dany rok obrotowy w tym:		-1 514 062,00
	a) część bieżąca		7 005 589,00
	b) część odroczone	671 859,00	-9 191 510,00

43. Zagregowane dane, dotyczące:

1) Korzystania z kredytów, pożyczek, gwarancji i poręczenia pracownikom, członkom zarządu i organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty:

a. Pożyczki i kredyty:

Wyszczególnienie	Kwota pożyczki	Stan na koniec roku				
		Oprocentowanie od - do	Kwota do spłaty	Termin spłaty (określić)		
				do 1 roku	1-5 lat	powyżej 5 lat
1	2	3	4	5	6	7
Pracownicy	3 168 791,00	0,00% - 10,00%	1 972 871,52	4 998,00	196 238,52	1 771 635,00
Członkowie Zarządu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Członkowie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej	9 679 736,40	2,63%-14,00%	4 813 900,90	1 018 220,90	95 000,00	3 700 680,00

b. Gwarancje i poręczenia:

Wyszczególnienie	Kwota gwarancji	Termin zakończenia gwarancji
1	2	3
Pracownicy	0,00	N.D
Członkowie Zarządu	0,00	N.D
Członkowie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej	1 000 000,00	2018-02-02

2) Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłacone lub należne członkom zarządu i organów nadzorczych Banku:

Wyszczególnienie	Wynagrodzenia za 2017 rok	
	Obciążające koszty w zł	Wypłacone z zysku w zł
1	2	3
Członkowie Zarządu	854 518,24	0,00
Członkowie Rady Nadzorczej	76 066,82	0,00
Członkowie Komisji RN	30 448,28	0,00

3) Przeciętne zatrudnienie w roku 2017 wynosiło 149,33 etatów.

4) Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

W 2017 roku utworzono rezerwy w wysokości 15 500,00 zł na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych oraz w wysokości 551 053,68 zł jako inne koszty do zapłacenia z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych (premie).

44. Transakcje z Radą Nadzorczą, Zarządem oraz Kadrami Kierowniczymi oraz procentowy udział przypadającego na transakcje z tymi podmiotami, z podziałem na:

Wyszczególnienie	ZARZĄD I KADRA KIEROWNICZA				RADA NADZORCZA			
	Wartość na 31.12.2017r		Wartość na 31.12.2016r.		Wartość na 31.12.2017r		Wartość na 31.12.2016r.	
	kwota zł	udział%	Kwota zł	udział%	Kwota zł	udział%	Kwota zł	udział %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Należności i zobowiązania pozabilansowe nominalnie	404 548,18		1 139 568,26		5 793 420,90		2 701 285,40	
Zobowiązania	987 874,46		457 080,45		639 875,36		274 037,78	
Główne pozycje przychodów:	23 101,21	100,00%	170 517,23	100,00%	375 208,10	100,00%	673 266,47	100,00%
przychody prowizyjne	6 441,54	27,88%	13 731,43	8,05%	2 968,48	0,79%	13 216,16	1,96%
przychody z odsetek, dochody rezerwy	16 659,67	72,12%	156 785,80	91,95%	372 239,62	99,21%	660 050,31	98,04%
Koszty, w tym:	11 293,54	100,00%	339 897,28	100,00%	207 874,48	100,00%	2 045 621,51	100,00%
odsetki i prowizje, koszty rezerw na kredyty i pożyczki	11 293,54	100,00%	339 897,28	100,00%	207 874,48	100,00%	2 045 621,51	100,00%
Udzielone zobowiązania finansowe w tym nieodwołalne		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

45. Informacja o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez jednostki w innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanymi.

Bank nie zawarł istotnych transakcji ze stronami powiązanymi, które miałyby wpływ na sytuację majątkową i wynik finansowy jednostki.

Wykaz transakcji zawartych z bankiem zreszającym SGB-Bank S.A.:

a) należności:

- rachunek bieżący – 5 104 669,79 zł,
- depozyty terminowe – 83 295 819,44 zł,
- odsetki od depozytów – 845 672,24 zł,

b) zobowiązania:

- kredyt rewolwingowy – 0,00 zł,
- odsetki od kredytu – 153 447,67 zł,
- prowizja od kredytu – 52 599,15 zł,
- prowizje od operacji i zasileń – 310 962,62 zł.

46. Cele i zasady zarządzania ryzykiem z wyszczególnieniem podziału na kategorie:

- 1) ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko płynności;
- 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 6) ryzyko kapitałowe;
- 7) ryzyko bancassurance,
- 8) ryzyko utraty reputacji,
- 9) ryzyko strategiczne,
- 10) ryzyko braku zgodności;

11) ryzyko modeli.

Nadrzędnym dokumentem procesu zarządzania ryzykiem w Banku jest Strategia Zarządzania Ryzykiem w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie (zwana dalej Strategią Ryzyka). Strategia Ryzyka podlega co najmniej raz w roku przeglądowi zarządcemu, ostatni miał miejsce w listopadzie 2017r. Zweryfikowana Strategia Ryzyka obowiązuje od 01.01.2018r.

Strategia Ryzyka wynika z realizacji przez Bank, Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego na lata 2017 – 2022. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie realizując Strategię Ryzyka ma na względzie spółdzielczą tradycję i wartości społeczne, zasady, w tym te, które stanowią istotę i fundament spółdzielczości:

- 1) dobrowolnego i otwartego członkostwa,
- 2) demokratycznej kontroli członkowskiej,
- 3) ekonomicznego uczestnictwa członków,
- 4) autonomii i niezależności,
- 5) kształcenia, szkolenia, informacji,
- 6) współdziałania.

Kluczowym elementem Planu Naprawy jest wdrożenie skutecznego zarządzania ryzykiem Banku, adekwatnego do jego skali i profilu działania, przywracając mu pełną wiarygodność rynkową, stabilność kapitałową oraz stwarzając podstawę do dalszego rozwoju.

Strategicznym celem Banku jest przywrócenie Bankowi zdolności do efektywnego identyfikowania, pomiaru i kontroli ryzyka w ramach działalności bankowej oraz określenia takiego poziomu ryzyka, który jest dla Banku bezpieczny i adekwatny z punktu widzenia realizacji Planu Naprawy.

Bank zarządza ryzykiem w sposób zapobiegający powstaniu w Banku zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności, a tym samym wystąpienia groźby upadłości.

Założenia strategii biznesowej Banku, w oparciu o którą powstała Strategia Ryzyka:

1. Plan Naprawy jest obecnie strategią Banku. Głównym celem Banku na obecnym etapie jest ograniczenie portfela kredytów zagrożonych oraz wprowadzenie zmian polityki w zakresie sprzedaży, zarządzania ryzykiem, sprawozdawczości i komunikacji, organizacji Banku oraz narzędzi informatycznych pozwalających na stabilne funkcjonowanie i przygotowanie podstawy pod rozwój Banku po zakończeniu procesu naprawy.
2. Bank działa na rynku lokalnym, mocno osadzonym w swoim regionie geograficznym.
3. Docelowo Bank będzie obsługiwał klientów indywidualnych, rolników indywidualnych, przedsiębiorców (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), średnie i duże gospodarstwa rolne oraz małe i średnie przedsiębiorstwa zlokalizowane wyłącznie w powiatach, w których Bank, na dzień sporządzenia niniejszej Strategii Ryzyka, posiada Oddziały oraz w powiatach ościennych. Jednym z celów strategicznych jest stopniowe wychodzenie Banku z ekspozycji kredytowych udzielonych klientom indywidualnym lub podmiotom gospodarczym zlokalizowanym poza docelowym zasięgiem geograficznym działalności Banku.
4. Nowa aktywność kredytowa będzie uruchamiana stopniowo i w pierwszym okresie będzie przewidywała ograniczenia całkowitej ekspozycji kredytowej na klienta kredytowego lub na grupie powiązanej. Wszystkie potrzeby klientów Banku przekraczające maksymalny limit łącznej ekspozycji kredytowej przyjęty polityką kredytową będą realizowane we współpracy z Bankiem

Zrzeszającym lub z innymi bankami.

5. Bank będzie rozwijał ofertę produktową w obszarze depozytowym.

6. W obszarze kredytowym, Bank będzie oferował produkty kredytowe w PLN:

1) Dla klientów indywidualnych: karty kredytowe, limity w ROR, ratalne kredyty konsumpcyjne, pożyczki gotówkowe na cele konsumpcyjne, pożyczki hipoteczne w kwotach i okresach finansowania ustalonych w polityce kredytowej Banku,

2) Dla podmiotów gospodarczych: kredyty obrotowe, kredyty inwestycyjne, w tym na finansowanie nieruchomości komercyjnych w kwotach i w okresach finansowania ustalonych w Polityce Kredytowej Banku, w tym kredyty zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych lub komercyjnych oraz gwarancje bankowe.

7. Bank może kontynuować współpracę z agencjami rządowymi w zakresie obsługi kredytów preferencyjnych.

8. W okresie realizowania Planu Naprawy nie przewiduje się nowych ekspozycji kredytowych o okresie finansowania dłuższym niż 15 lat.

Bank posiada strukturę organizacyjną pozwalającą na rozdzielenie na wszystkich poziomach funkcji zarządzania sprzedażą od funkcji zarządzania ryzykiem.

W ramach funkcji zarządzania ryzykiem Bank oddziela funkcje identyfikacji ryzyka od funkcji pomiaru i od funkcji kontroli ryzyka.

Bank posiada system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

1) Poziom pierwszy – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku. Zarządzanie ryzykiem na tym poziomie oznacza między innymi:

a) określenie maksymalnych pułapów decyzyjności na szczeblach operacyjnych,

b) wprowadzenie zasady co najmniej dwóch osób uczestniczących w procesie podejmowania decyzji obciążonej ryzykiem kredytowym,

c) regularne monitorowanie i ocena jakości decyzji obciążonych ryzykiem podejmowanych na szczeblu działalności operacyjnej Banku oraz w ramach procesów kontroli funkcjonalnej,

d) systematyczne szkolenie pracowników z zakresu zagadnień dotyczących ryzyka,

e) bieżący nadzór nad pracownikami w zakresie przestrzegania polityk ryzyka, zasad opisanych w regulacjach wewnętrznych Banku, sprawowany przez bezpośrednich przełożonych,

f) Bank planuje w kolejnych latach uwzględnianie jakości pracy rozumianej jako przestrzeganie zasad ostrożnego podejścia do ryzyka w ocenie pracy poszczególnych pracowników, jednostek organizacyjnych lub komórek organizacyjnych.

2) Poziom drugi – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie do tego powołanych stanowiskach lub komórkach organizacyjnych oraz pracowników do spraw zgodności. Zarządzanie oznacza między innymi:

a) powołanie niezależnych, odrębnych komórek organizacyjnych Centrali Banku, pozostających pod bezpośrednim nadzorem Członków Zarządu, zajmujących się oceną ryzyka kredytowego, monitorowaniem ryzyka kredytowego, administracją kredytową, zarządzaniem pozostałym ryzykiem uznanym za istotne, sprawozdawczością zarządczą dotyczącą ryzyka oraz Stanowiska do spraw Zgodności,

b) pracownicy poziomu drugiego zarządzania ryzykiem są odpowiedzialni za identyfikację,

miar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie oraz sprawozdawczość danego rodzaju ryzyka uznanego za istotne,

- c) działalność Zespołu Kontroli Wewnętrznej,
- d) powołanie komitetów odpowiedzialnych za opiniowanie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem (Komitet ALCO, Komitet Kredytowy, Komitet ds. Bezpieczeństwa, Komitet do spraw Jakości Danych),
- e) systematyczne szkolenie pracowników zajmujących się administracją, zarządzaniem lub kontrolą ryzyka z odpowiedniego zakresu zagadnień,
- f) opracowanie procesów zarządzania ryzykiem, administracji ryzykiem i obiegu dokumentów pozwalających na sprawne zarządzanie ryzykiem,
- g) opracowanie dokumentów (polityk, podręczników, metodyk, procedur, zasad lub instrukcji) stosowanych w procesach zarządzania ryzykiem.

3) Poziom trzeci – działalność audytu SGB-Banku S.A. Zarządzanie na tym poziomie oznacza stworzenie warunków dla regularnej i efektywnej kontroli ryzyka w Banku poprzez umożliwienie Bankowi Zrzeszającemu przeprowadzania audytów, a także stworzenie warunków do skutecznego prowadzenia kontroli lub audytów zewnętrznych, w tym badania ksiąg Banku, kontroli UKNF, itp.

a) Regulamin Organizacyjny Banku oraz regulaminy komitetów odpowiedzialnych za opiniowanie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem prezentują szczegółowo strukturę organizacyjną spełniającą powyższe wymagania.

Podstawowe zasady identyfikacji i pomiaru lub szacowania ryzyka to:

1. Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru/szacowania ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości, charakteru oraz zmienności poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody/modelę, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Metody/modelę stosowane do pomiaru ryzyka są opisane w Zasadach dotyczących danej metody lub danego modelu.
5. Przegląd i aktualizacja metod/modeli lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są co najmniej raz w roku i mogą być przeprowadzane wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
6. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.
7. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne.
8. Bank dokłada staranności, aby zakres i założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka, tj.:
  - 1) obejmowały obszary najbardziej narażone na ryzyko lub mogące wygenerować największe ryzyko;
  - 2) w większości wynikały z czynników ryzyka, których zmiana nie wynika bezpośrednio z działań podejmowanych przez Bank;
  - 3) wartości liczbowe przyjmowane w założeniach do testów stanowiły najgorsze

z prawdopodobnych scenariuszy,

4) do czynników ryzyka, które są obowiązkowo poddawane testom warunków skrajnych Bank zalicza w szczególności: wycofywanie depozytów, wzrost kredytów zagrożonych, w tym wynikający z pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej największych klientów Banku, zmianę rynkowych stóp procentowych.

9. Szczegółowe założenia i scenariusze przyjęte w testach warunków skrajnych są zawarte w Zasadach Przeprowadzania Testów Warunków Skrajnych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą. Ich przegląd i aktualizacja są dokonywane nie rzadziej niż raz w roku.

10. Zarząd Banku, po wprowadzonej zmianie lub wprowadzeniu nowego testu warunków skrajnych, informuje Radę Nadzorczą, nie później niż na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej, o zakresie testów warunków skrajnych, dokonanych zmianach i przyjętych w testach założeniach.

11. Analizy i wnioski są opracowywane w wersji elektronicznej oraz pisemnej i są prezentowane Zarządowi Banku na bieżąco oraz Radzie Nadzorczej co najmniej raz w roku. Wyniki testów warunków skrajnych stanowią obowiązkowy element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

12. Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych w systemie zarządzania Bankiem, a w szczególności w systemie zarządzania ryzykiem w takich obszarach jak:

- 1) weryfikacja polityki zarządzania poszczególnymi obszarami ryzyka;
- 2) ocena adekwatności przyjętych w Banku limitów;
- 3) ocena skuteczności działań określonych w Banku, m.in. w ramach planów awaryjnych i Planu Naprawy.

13. W przypadkach, w których wyniki testu wskazują, że w sytuacji zrealizowania się warunków skrajnych, zostaną przekroczone wartości krytyczne, Zarząd Banku podejmuje działania ograniczające ryzyko materializacji takiego scenariusza.

Monitorowanie i kontrola ryzyka obejmuje poniższe zasady:

1. Bank wprowadza limity wewnętrzne, odpowiednie do skali i złożoności działalności, ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku zaprezentowane w rozdziałach poświęconych poszczególnym rodzajom ryzyka uznanym za istotne lub w innych dokumentach.

2. Strategie lub polityki dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyk określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i zasady raportowania.

3. Poziomy limitów wewnętrznych są dostosowane do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie elektronicznej i przedstawiane do zatwierdzenia w formie pisemnej lub drogą poczty elektronicznej.

5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu (w przypadku posiadania danych na ten temat);

- 2) Apetyt Na Ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem;
- 5) wyniki testów warunków skrajnych.
6. Co do zasady, każdy limit powinien zawierać wskazanie wartości ostrzegawczej, której przekroczenie jest sygnałem dla Zarządu o konieczności podjęcia natychmiastowego działania celem uniknięcia przekroczenia limitu.
7. Przekroczenia limitów wymagają poinformowania o nich członków Rady Nadzorczej tak szybko jak to jest możliwe, ale nie później niż na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej. Informacja przekazana Radzie Nadzorczej powinna zawierać plan powrotu do wartości przewidzianych limitem i okres jego realizacji. Z zachowaniem limitów określonych w Rozporządzeniu CRR, ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
8. Strategie, polityki, zasady dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyk określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
9. Bank może określić limity, dla których przekroczenie jest niedopuszczalne.
10. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Rada Nadzorcza zatwierdzając Strategię Ryzyka lub Zarząd Banku zatwierdzając polityki, zasady i instrukcje dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
11. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
12. Bank opracowuje szczegółowe procedury lub instrukcje dotyczące zasad monitorowania każdego z ryzyk uznanego za istotne.
13. Bank prowadzi kontrole ryzyka na poziomie regularnych kontroli funkcjonalnych oraz kontroli dokonywanych przez Zespół Kontroli Wewnętrznej lub przez audyt wewnętrzny działający z ramienia Banku Zrzeszającego zgodnie z odpowiednimi regulacjami.
14. Bank sprawozdaje wyniki monitoringu i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyk Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej zgodnie z regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi danego rodzaju ryzyka, ale nie rzadziej niż raz w roku.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony System Informacji Zarządczej.
2. System Informacji Zarządczej dostarcza, między innymi, informacji na temat:
  - rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
  - profilu ryzyka;
  - stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
  - wyników testów warunków skrajnych;

- skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
- 3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku oraz podjęcie skutecznej decyzji w przypadku konieczności podjęcia działań.
- 4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju ryzyka oraz odbiorców informacji.
- 5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku System Kontroli Wewnętrznej (na poziomie samokontroli oraz kontroli weryfikujących, dokonywanych przez komórkę audytu wewnętrznego).
- 6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura, która, zawiera między innymi, szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych.
- 7. W regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.
- 8. System Informacji Zarządczej obejmuje:
  - informacje bieżące generowane przez pracowników na potrzeby kierowników komórek organizacyjnych,
  - informacje okresowe generowane regularnie przez uprawnione jednostki Banku na potrzeby kierowników liniowych komórek organizacyjnych, naczelników lub dyrektorów, Członków Zarządu i Prezesa Zarządu oraz Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 9. System Informacji Zarządczej działa w oparciu o dane zgromadzone w:
  - głównym systemie operacyjno-księgowym,
  - aplikacjach towarzyszących wykorzystywanych na potrzeby poszczególnych obszarów Banku,
  - rejestrach prowadzonych w aplikacjach MS Office z wykorzystaniem serwerów i dysków współdzielonych, odpowiednio zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

W ramach stosowanych procedur zarządzania ryzykiem Bank wprowadził w formie pisemnej, w szczególności:

- 1) w zakresie **ryzyka kredytowego i koncentracji**:
  - a) Politykę kredytową,
  - b) Instrukcję zarządzania ryzykiem kredytowym zawierającą:
    - zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
    - zasady zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
    - zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
  - c) Zasady inwestowania w instrumenty finansowe,
  - d) Podręcznik Kredytowy – klienci instytucjonalni,
  - e) Instrukcję monitorowania ekspozycji kredytowych,
  - f) Instrukcję monitorowania pojedynczej transakcji kredytowej,
  - g) Instrukcję prawnych form zabezpieczeń wierzytelności,
  - h) Instrukcję tworzenia rezerw celowych,
  - i) Instrukcję windykacji należności,
  - j) Procedurę zarządzania wierzytelnościami restrukturyzowanymi,

- 2) w zakresie **ryzyka walutowego**: Zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
- 3) w zakresie **ryzyka stopy procentowej**: Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 4) w zakresie **ryzyka operacyjnego**:
- 5) w zakresie **ryzyka operacyjnego**:
  - a) Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - b) Zasady powierzania wykonywania czynności podmiotom zewnętrznym oraz zawierania innych umów przez Bank,
  - c) Plan utrzymania ciągłości działania,
  - d) Politykę kadrową,
  - e) Zasady przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
  - f) Kodeks współpracy obszaru biznesowego, technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - g) Regulamin klasyfikacji systemów informatycznych,
  - h) Zasady rozwoju systemów informatycznych,
  - i) Instrukcja ochrony danych osobowych,
  - j) Regulamin ochrony informacji,
  - k) Instrukcja zarządzania systemami informatycznymi,
  - l) Regulamin użytkownika,
  - m) Instrukcja ochrony osób i mienia,
  - n) Instrukcja postępowania pracowników w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
  - o) Zasady zarządzania danymi,
  - p) Zasady zarządzania incydentami bezpieczeństwa IT,
  - q) Regulamin zarządzania wyjątkami od Polityki Bezpieczeństwa Informacji,
  - r) Zasady zarządzania projektami w zakresie środowiska teleinformatycznego,
- 6) w zakresie **ryzyka płynności**: Zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania;
- 7) w zakresie **ryzyka braku zgodności**:
  - a. Politykę zgodności;
  - b. Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym Procedurę anonimowego zgłaszania informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub naruszenia przepisów prawa wewnętrznego lub przyjętych przez Bank Standardów postępowania;
  - c. Zasady opracowywania i wprowadzania wewnętrznych aktów normatywnych,
  - d. Zasady zarządzania konfliktami interesów,
  - e. Zasady składania i rozpatrywania skarg i reklamacji,
- 8) W zakresie **ryzyka kapitałowego**:
  - a) Strategię zarządzania i planowania kapitałowego,
  - b) Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko,
  - c) Zasady szacowania kapitału wewnętrznego.

Ponadto Bank wprowadził regulacje w obszarze innych ryzyk, w tym:

- a) Politykę ładu korporacyjnego,
- b) Zasady polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału,

- c) Zasady polityki informacyjnej w kontaktach z klientami, udziałowcami i inwestorami,
- d) Instrukcję system informacji zarządczej,
- e) Politykę zmiennych składników wynagrodzeń;
- f) Instrukcję wdrażania nowych produktów;
- g) Zasady planowania,
- h) Politykę wynagrodzeń,
- i) Zasady powoływania Członków Zarządu.

Zgodnie z zapisami powyższych procedur głównymi celami strategicznymi w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka są:

1. Ryzyko rynkowe, w tym:

a) ryzyko walutowe,

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku; prowadzenie transakcji wymiany walut z bankiem zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 2) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- 3) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z bankiem zrzeszającym;
- 4) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

b) ryzyko stopy procentowej,

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
  - 2) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
    - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
    - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
  - 3) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem.
- c) **ryzyko cenowe** – nie występuje w Banku.

2. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
2. Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
3. Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
4. Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie).
6. Testy warunków skrajnych.
7. Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku rozpatrywane jest w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Na proces **zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji** składa się:

1. w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem (identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu):
  - a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego, limitu
  - b) jednolity sposób badania zdolności kredytowej w danej grupie klientów,
  - c) zróżnicowanie sposobu oceny zdolności kredytowej dla poszczególnych grup klientów,
  - d) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
  - e) stosowanie wzorów umów, zawierających niezbędne zapisy do skutecznego odzyskiwania należności
2. w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
  - a) badanie terminowości spłat kredytów i odsetek ,

- b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
  - c) klasyfikowanie kredytów do odpowiednich kategorii ryzyka,
  - d) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
  - e) kontrola przestrzegania limitów jednostkowych oraz na ekspozycje kredytowe;
3. ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń, w tym m.in. określenie przyjmowanych form zabezpieczeń dla poszczególnych produktów, jak też sposobów oceny, weryfikacji i aktualizacji ich wartości,
4. w ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank (kontrola bieżąca i funkcjonalna):
- a) stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych,
  - b) ogranicza wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity koncentracji,
  - c) stosuje odpowiedni podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych.
5. prawidłowe prowadzenie windykacji i nadzór nad kredytami zagrożonymi.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu **do łącznego zaangażowania** kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

1. Opracowania polityki kredytowej;
2. Ustalenia pożądanej struktury portfela kredytowego;
3. Dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji);
4. Identyfikacji i pomiaru ryzyka poprzez:
  - a) analizę struktury portfela kredytowego podmiotową, rodzajową i jakościową;
  - b) ocenę poziomu kredytów zagrożonych w kredytach ogółem ocenę jakości portfela kredytowego;
  - c) ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku;
  - d) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych;
  - e) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji;
  - f) przeprowadzanie testów warunków skrajnych portfela kredytowego;
5. Analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych (kwoty odzyskane w procesie windykacji) i wyznaczanie minimalnego wskaźnika odzyskania ekspozycji zagrożonych z posiadanych zabezpieczeń na poziomie:
  - Dla zabezpieczeń na nieruchomościach 40%
  - Dla zastawu rejestrowego 60%
  - Dla przewłaszczenia 60%
6. Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka;
7. Monitorowania kapitału ekspozycji lub wartości nominalnej zobowiązania pozabilansowego wobec podmiotów o których mowa w art.79a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
8. Monitorowania wielkości tworzonych rezerw celowych na należności zagrożone;

9. Monitorowania i kontroli stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
10. Monitorowania skuteczności działań windykacyjnych;
11. Stosowania odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
  - a) opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych,
  - b) stosowanie limitów koncentracji,
  - c) badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych standardów postępowania.
12. Przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
  - a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych;
  - b) Prawidłowym przepływie informacji;
  - c) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr.
13. Monitoring ryzyka całego portfela kredytowego dokonywany zgodnie z Instrukcją System Informacji Zarządczej częstotliwością miesięczną lub kwartalną i raportowany Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej.

3. Ryzyko płynności,

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- b) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrz bankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- b) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- c) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- d) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- e) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- f) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- g) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;

h) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 2) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

5. Ryzyko utraty reputacji

Celem zarządzania ryzykiem utraty reputacji jest utrzymanie prawidłowych relacji z Udziałowcami, Klientami, aby nie dopuszczać do nieprzewidzianych sporów sądowych w przypadku negatywnego odbioru wizerunku Banku istnieje ryzyko szybkiego wycofania środków z Banku, co może wpłynąć negatywnie na sytuację finansową.

Zarządzanie ryzykiem reputacji odbywa się w ramach ryzyka operacyjnego i obejmuje w szczególności:

- 1) rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz skutków postaci strat reputacyjnych,
- 2) analizowanie i ocena strat reputacyjnych,
- 3) identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

6. Ryzyko kapitałowe

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury, odbudowy funduszu zasobowego, zmniejszonego w wyniku pokrycia straty finansowej oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) dążenie do osiągnięcia łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%;
- 4) dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%;
- 5) dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 97%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,25%;
- 7) dążenie do takiej struktury kapitału Tier I, aby kapitał zasobowy stanowił 70% kapitału Tier I;

- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez uzyskanie takiej struktury funduszu udziałowego, ograniczenie pakietów do 5 % funduszu udziałowego, ograniczenie nie dotyczy już posiadanych udziałów
- 9) przekazywanie na fundusze własne 100% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5%, zgodnie z założeniami Systemu Ochrony SGB;
- 11) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego; Bank zgodnie z założeniami planuje przystąpienie do Grupy IPS w III kwartale 2018r.
- 12) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego), tak aby nie stanowiło ono jednocześnie:
  - a) więcej niż 10% funduszy własnych Banku,
  - b) więcej niż 10% funduszy własnych tych podmiotów,
- 13) utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 4,0%.

7. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania/standardów rynkowych.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego, tj. normami zawartymi m.in. w kodeksach dobrych praktyk.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka;
- 2) analizę/ocenę ryzyka;
- 3) kontrolę ryzyka, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz mechanizmów ograniczających ryzyko;
- 4) monitorowanie ryzyka;
- 5) raportowanie.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 4) podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji i ryzyka operacyjnego;

5) budowanie korzystnego wizerunku Banku, jako instytucji przestrzegającej przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania.

Bank podejmuje działania służące zapobieganiu lub minimalizowaniu ryzyka braku zgodności stosując środki o charakterze organizacyjnym, proceduralnym i kontrolnym, jak również zapobiega występowaniu lub działa na rzecz minimalizowania ryzyka braku zgodności, dążąc do zapewnienia zgodności w zakresie:

- 1) tworzenia wewnętrznych aktów prawnych;
- 2) tworzenia oferty produktowej;
- 3) działania komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Wdrożona w Banku polityka zgodności oraz zasady zarządzania ryzykiem Bank funkcjonują w oparciu o zapisy:

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
- 2) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV);
- 3) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r., Prawo bankowe;
- 4) Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych;
- 5) Statutu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
- 6) Strategii działania oraz Programu Postępowania Naprawczego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
- 7) Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie;
- 8) Regulaminu organizacyjnego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w Banku w szczególności następujące obszary:

- 1) przepisy i regulacje związane z prawem bankowym (w tym procedury udzielania kredytów);
- 2) przepisy i regulacje związane z działalnością inwestycyjną;
- 3) polityka informacyjna dotycząca ujawnień, obowiązki informacyjne Banku;
- 4) ochrona danych osobowych;
- 5) ochrona konkurencji i konsumentów oraz zwalczanie nieuczciwej konkurencji,
- 6) reklama produktów i usług bankowych;
- 7) przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym;
- 8) tajemnica bankowa, informacje poufne, tajemnica zawodowa, tajemnica przedsiębiorstwa;
- 9) przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 10) relacje z klientami, transakcje klientów, w tym tworzenie listy kontrahentów, z którymi Bank nie zamierza lub nie powinien podejmować współpracy;
- 11) rozwijanie nowych modeli biznesowych lub tworzenie nowych produktów, w szczególności pod kątem ich zgodności z przepisami prawa;

- 12) etyka bankowa (dobre praktyki bankowe) zgodnie z Kodeksem Etyki Bankowej przyjętym przez Związek Banków Polskich oraz wewnętrznymi regulacjami w zakresie standardów postępowania;
- 13) zagadnienia dotyczące konfliktów interesów, darowizn i podarunków, zachęt, transakcji własnych;
- 14) przyjmowanie zgłoszeń naruszeń compliance, postępowania wyjaśniające;
- 15) umowy outsourcingowe;
- 16) prawo pracy, w tym problematyka związana mobbingiem i dyskryminacją.

Obowiązek zapobiegania lub minimalizowania ryzyka braku zgodności spoczywa na wszystkich pracownikach Banku.

8. Ryzyko Bancassurance

Celem strategicznym w zakresie ryzyka bancassurance jest utrzymanie niskiego poziomu ryzyka, poprzez:

- 1) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Klientów,
- 2) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Banku.

Realizacja celu dokonywana jest poprzez:

- 1) właściwy podział zadań i organizację procesów zarządzania ryzykiem bancassurance,
- 2) nadzór nad efektywnością procesów zarządzania ryzykiem bancassurance i poziomem ryzyka.

9. Ryzyko Strategiczne

Ryzyko strategiczne jest to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Jest ono rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych:

- 1) błędnymi decyzjami,
- 2) decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny
- 3) podjęciem niewłaściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku,
- 4) brakiem lub wadliwą realizacją przyjętego Programu Postępowania Naprawczego
- 5) zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym, jest utrzymanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych w/w czynnikami.

47. Dla wszystkich aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych

- 1) informacje na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności,

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika tylko z operacji bilansowych zaliczonych do portfela Bankowego.

Za aktywa i pasywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych Bank uznaje te od których naliczone odsetki stanowią przychody lub koszty odsetkowe Banku, którymi głównie są:

- rachunki bieżące i pomocnicze złotowe i walutowe w Banku zrzeszającym oraz w innych bankach,
- lokaty złotowe i walutowe w Banku zrzeszającym oraz w innych bankach,
- dłużne papiery wartościowe,
- kredyty złotowe i walutowe ze środków własnych udzielone podmiotom sektora finansowego, niefinansowego oraz instytucjom samorządowym,
- zobowiązania złotowe i walutowe wobec Banku zrzeszającego (kredyty i lokaty),
- kredyty zaciągnięte przez Bank,
- depozyty,
- wyemitowane obligacje.

Terminy zmiany oprocentowania są zgodne z zapisami w stosownych umowach, w tym w szczególności:

- dla pozycji o stałych stopach procentowych terminem zmiany oprocentowania jest termin zapadalności/wymagalności,
- dla pozycji o oprocentowaniu uzależnionym od stóp Narodowego Banku Polskiego terminem zmiany oprocentowania jest najbliższe posiedzenie Rady Polityki Pieniężnej,
- dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym, uzależnionym od stawek własnych Banku jest na ogół okres jaki zwyczajowo upływa od zmiany stóp Banku centralnego a zmiany stawek procentowych uchwalanej przez Zarząd Banku,
- dla pozycji o zmiennym oprocentowaniu o stawkach bazowych rynku międzybankowego terminy zmiany oprocentowania uzależnione są od indywidualnych zapisów w umowach, najczęściej jest to pierwszy dzień po zakończeniu miesiąca lub pierwszy dzień nowego kwartału kalendarzowego.

W profilu ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące czynniki ryzyka:

- różnice w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów – ryzyko przeszacowania,
- niedoskonałe powiązanie (korelację) pomiędzy zmianami stóp bazowych stosowanych w Banku – ryzyko bazowe,
- prawo, jakie posiada klient Banku do zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych – ryzyko opcji klienta,
- niejednakowe zmiany stóp procentowych w obrębie całego spektrum terminów dotyczące tego samego indeksu – ryzyko krzywej dochodowości.

Podstawą do pomiaru poziomu ryzyka stopy procentowej jest zestawienie aktywów i pasywów Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych według terminów przeszacowania (tj. okresu pomiędzy dniem sprawozdania a najbliższym dniem zmiany oprocentowania) – Luka stopy procentowej.

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2017 roku prezentuje się następująco:

okres	do 1 dnia	1 - 30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	pow.12 m-cy
wielkość luki	98 346 005	170 475 442	-408 361 453	-27 121 304	-18 800 770	0,00
% sumy bilansowej	16,18%	28,05%	67,20%	4,46%	3,09%	0,00%

Bank dokonuje pomiaru wpływu zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne prze założeniu, równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 1 pp.

Niekorzystna sytuacja występuje w przypadku spadku stóp procentowych i wielkość ryzyka wynosi:

- z tytułu ryzyka przeszacowania 844 283 zł, co stanowi 3,9% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 1,7% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka bazowego 110 062 zł, co stanowi 0,5% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,2% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka krzywej dochodowości 172 742 zł, co stanowi 0,8% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,3% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka opcji klienta 0,00 zł, co stanowi 0,0% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,0% funduszy własnych.

1) informacje na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumę wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi pomniejszonej o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących, bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą wymogu o którym mowa w art. 128 ustawy Prawo Bankowe:

2) informacje na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumę wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi pomniejszonej o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących, bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą wymogu o którym mowa w art. 128 ustawy Prawo Bankowe:

PLN			Do 1 dnia	Od 2 dni do tygodnia	Powyżej tygodnia do 1 m-a	od 1 do 3 m-y	od 3 do 6 m-y	od 6 m-y do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat
1			2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe			19 195 694,00	0,00	3 832 867,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kredyty na nieruchomości komercyjne i pozostałe			117 997 676,00	0,00	36 239 787,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Portfel kredytowy			271 914 123,00	0,00	94 756 731,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Instrumenty kapitałowe i dłużne			0,00	0,00	75 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość aktywów odsetkowych			272 152 058,00	109 760 359,00	129 656 731,00	13 000 000,00	0,00	140 045,00	140 053,00	0,00	2 947 197,00
Wartość pasywów odsetkowych			340 743 662,00	0,00	45 377 364,00	116 000 172,00	27 121 304,00	18 800 770,00	0,00	0,00	0,00
Informacje uzupełniające	Portfel handlowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Portfel bankowy	pozycja długa	0,00	109 760 359,00	84 279 367,00	0,00	0,00	0,00	140 053,00	0,00	2 947 197,00
		pozycja krótka	68 591 604,00	0,00	0,00	103 000 172,00	27 121 304,00	18 660 725,00	0,00	0,00	0,00
	pozycja / luka	pozycja długa	0,00	109 760 359,00	84 279 367,00	0,00	0,00	0,00	140 053,00	0,00	2 947 197,00
		pozycja krótka	68 591 604,00	0,00	0,00	103 000 172,00	27 121 304,00	18 660 725,00	0,00	0,00	0,00
EUR			Do 1 dnia	Od 2 dni do tygodnia	Powyżej tygodnia do 1 m-a	od 1 do 3 m-y	od 3 do 6 m-y	od 6 m-y do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wartość aktywów odsetkowych			4 969 472,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość pasywów odsetkowych			5 597 552,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Informacje uzupełniające	Portfel handlowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Portfel bankowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	628 080,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	pozycja / luka	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	628 080,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
USD			Do 1 dnia	Od 2 dni do tygodnia	Powyżej tygodnia do 1 m-a	od 1 do 3 m-y	od 3 do 6 m-y	od 6 m-y do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wartość aktywów odsetkowych			35 011,00	0,00	104 439,00	417 756,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość pasywów odsetkowych			652 402,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Informacje uzupełniające	Portfel handlowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Portfel bankowy	pozycja długa	0,00	0,00	104 439,00	417 756,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	617 391,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	pozycja / luka	pozycja długa	0,00	0,00	104 439,00	417 756,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	617 391,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM:										-20 970 105,00	

Bank określił zmianę wyniku odsetkowego z tytułu zmiany stóp procentowych, wg wzoru:

Wielkość luki *zmiana stopy* ilość dni dla danej luki/365

- Wielkość luki i zmiana stopy wykazywane są z odpowiednim znakiem
- Zmiana stopy uwzględnia „mnożnik” w formule oprocentowania
- Ilość dni dla poszczególnych dni jest następująca:

do 1 dnia	1 dzień do 1-m-ca	1-3 m-ce	3-6 m-cy	6-12 m-cy
364	349	305	230	95

Założenie, że produkty ulegają przeszacowaniu w połowie przedziału.

Ekspozycje kredytowe będące aktywami lub zobowiązaniami bilansowymi i pozabilansowymi pomniejszone o wartość rezerw celowych i odpisów amortyzacyjnych bez zabezpieczeń prawnych, które są podstawą wymogu, o którym mowa w art. 128 Prawa Bankowego:

Treść	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.		Zmiana w zł
	Wartość ekspozycji	Struktura %	Wartość	Struktura %	
1	2	3	4	5	6
eks pozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych	2 870 906,27	0,73%	5 900 680,08	1,15%	-3 029 773,81
eks pozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6 130 638,85	1,56%	879 069,27	0,17%	5 251 569,58
eks pozycje wobec instytucji	5 225 090,97	1,33%	18 665 902,59	3,65%	-13 440 811,62
eks pozycje wobec przedsiębiorstw	8 591 048,42	2,19%	10 110 957,07	1,98%	-1 519 908,65
eks pozycje detaliczne	197 289 495,87	50,36%	55 632 369,70	10,89%	141 657 126,17
eks pozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	70 779 540,11	18,07%	195 048 668,23	38,17%	-124 269 128,13
eks pozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	100 870 207,63	25,75%	224 795 369,70	43,99%	-123 925 162,07
Razem	391 756 928,12	100,00%	511 033 016,64	100,00%	-119 276 088,52

Tabela zawiera wartość pozycji bilansowych i pozabilansowych

48. Dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych analizę wiekową przeterminowanych na dzień bilansowy aktywów finansowych.

Należności od sektora niefinansowego przeterminowane na dzień 31.12.2017r., do 90 dni wynosiły 294 224 369 zł, powyżej 90 dni wynosiły 154 963 300 zł.

Należności do sektora budżetowego przeterminowane na dzień 31.12.2017r., do 90 dni wynosiły 11 972 026 zł, powyżej 90 dni wynosiły 0,00 zł.

49. Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez jednostkę umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki – nie wystąpiły.

50. Informacja o prowadzonej przez Bank działalności powierniczej. Bank nie prowadzi działalności powierniczej.

51. Informacja o sekurytyzacji aktywów Banku z wyszczególnieniem co najmniej: - nie dotyczy.

52. Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych;

1). określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów pieniężnych:

ŚRODKI PIENIĘŻNE				
Przyjęte do przepływów	Na dzień 31.12.2017r.	Struktura	Na dzień 31.12.2016r.	Struktura
1	2	3	4	5
Zysk netto		x		x
Działalność operacyjna	-1 478 219,59	56%	-81 195 407,09	100%
Działalność inwestycyjna	5 825 758,88	-220%	-43 695,61	0%
Działalność finansowa	-7 000 000,00	264%	0,00	0%
Razem	-2 652 460,71	100%	-81 239 102,70	100%

ŚRODKI PIENIĘŻNE				
Przyjęte do przepływów	Na dzień 31.12.2017r.	Struktura	Na dzień 31.12.2016r.	Struktura
1	2	3	4	5
Środki pieniężne w kasie	7 722 792,97	55%	9 852 306,98	59%
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	6 321 028,81	45%	6 843 975,51	41%
Razem	14 043 821,78	100%	16 696 282,49	100%

2). Wyjaśnienia na temat przyjętego podziału działalności na:

- a). Operacyjną – przepływy wynikające z działalności Banku zgodnie z zezwoleniem na prowadzenie (kredyty, depozyty).
- b). Inwestycyjną – wpływy (wypływy) wynikające ze sprzedaży środków trwałych i WNIP oraz innych aktywów inwestycyjnych.
- c). Finansową – ukazanie przepływów wynikających z pozyskiwania i utrzymywania źródeł finansowania aktywów.

3) Wykaz korekt oraz wpływów i wydatków, do pozycji których kwoty przekraczają 5% ogólnej ich sumy z danej działalności:

- a) W lutym Bank sprzedał papierów dłużnych SGB w kwocie 6 mln zł;
  - b) W grudniu 2017r. Bank spłacił pożyczki podporządkowane w wysokości 7 000 000 zł.
- W pozycji „Zmiana stanu należności od sektora niefinansowego i sektora budżetowego” wykazywana jest zmiana stanu pozycji „Inne aktywa – pozostałe” w kwocie 6 653 902,05 zł.

4) Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych: - nie wystąpiły.

53. Informacja w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie jednostek: - nie dotyczy.

54. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji: - nie dotyczy.
55. Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenianych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego, w podziale na: - nie wystąpiły.
56. Informacje o towarach giełdowych klientów: - nie występują.
57. Informacje, które mogłyby wpłynąć w istotny sposób na ocenę sytuacji finansowej, majątkowej oraz wynik finansowy:
Informacje dotyczą zmiany zasad rachunkowości. (szczegółowy opis w I części Informacji dodatkowej sprawozdania finansowego).
- a) Odkup wierzytelności
W 2017 r. Bank dokonał dwóch odkupów wierzytelności z SGB – Banku S.A. sprzedanych w październiku 2016 r.
Na podstawie porozumienia z dnia 01.08.2017 r. odkupiono ekspozycje wraz z należnymi odsetkami i prowizjami na łączną kwotę 36 167 823,62 zł, natomiast na podstawie porozumienia z dnia 04.12.2017 r. odkupiono ekspozycje wraz z należnymi odsetkami i prowizjami na łączną kwotę 18 066 278,37 zł.
- b) Sprzedaż wierzytelności
W 2017 r. Bank przeprowadził trzy transakcje sprzedaży wierzytelności spisanych do ewidencji pozabilansowej na łączną kwotę – 30 696 243,35 zł. Przychód z transakcji wyniósł: 2 217 930,47 zł.
- c) Spisanie kredytów na ewidencję pozabilansową
W 2017 r. Bank dokonał spisania w ciężar rezerw i przeniesienia do ewidencji pozabilansowej należności kredytowych na łączną kwotę kapitału: 51 555 129,44 zł.
58. Naliczenie podatku dochodowego od osób prawnych oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

I	Koszty ogółem		106 435 157,15 zł
II	Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów w tym:		65 611 961,11 zł
	1. odsetki naliczone niezapadłe		2 732 500,02 zł
	2. odpisy na rezerwy celowe		
	z rachunku zysków i strat	64 748 134,85 zł	
	REZERWA NA KOSZTY 2015	792 791,59 zł	
	Odpis na kapitał	4 576 678,37 zł	
	Rezerwa	176 000,00 zł	
	Rezerwa	1 074 300,43 zł	
	MINUS ODPISY NA NAL. UPRAWDOPODOBNIONE	11 279 733,29 zł	
	RAZEM	60 088 171,95 zł	60 088 171,95 zł
	3. odpisy z tytułu:		
	zużycia samochodu osobowego o wartości powyżej 20.000 EURO	44 224,49 zł	
	przeliczone na PLN		
	składek na ubezpieczenie samochodu o wartości powyżej 20.000 EURO	1 739,56 zł	
	oraz art. 16 ust. 1 pkt 4 i 49	0,00 zł	
	RAZEM	45 964,05 zł	45 964,05 zł
	4. strat w środkach trwałych i wnip powstałych w wyniku likwidacji nie w pełni ułożonych, jeżeli utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności (art. 16 ust. 1 pkt 5)		0,00 zł
	5. strat powstałych w wyniku likwidacji nie w pełni umorzonych środków trwałych jeżeli utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności (art. 16 ust. 1 pkt 6)		0,00 zł
	6. wydatków na nabycie pochodnych instrumentów finansowych, do czasu realizacji praw wynikających z tych instrumentów, albo rezygnacji z realizacji praw, albo ich odpłatnego zbycia (art. 16 ust. 1 pkt 8 b)		0,00 zł
	7. odpisy i wpłaty na fundusze tworzone przez podatnika na podstawie ust. o rachunkowości (art. 16 ust. 1 pkt 9)		0,00 zł
	8. wydatków na spłatę pożyczek (wyjątek - skapitalizowane odsetki) w tym:		
	na spłatę innych zobowiązań w tym z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń (art. 16 ust. 1 pkt 10)	0,00 zł	0,00 zł
	9. darowizny i ofiary (art. 16 ust. 1 pkt 14)		400,00 zł
	10. jenerazowych odszkodowań powypadkowych z tytułu chorób zawodowych oraz dodatkowej składki ubezpieczeniowej w przypadku pogorszenia warunków pracy (art. 16 ust. 1 pkt 16)		0,00 zł
	11. pozostałe koszty nkup - aktualizacja - utrata wartości		275 506,99 zł
	12. grzywny i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu karnym, karnym skarbowym, administracyjnym i w sprawach o wykroczenie oraz odsetek od tych pozycji (art. 16 ust. 1 pkt 18)		132 208,58 zł
	13. kary, opłaty i odszkodowania oraz odsetki z tytułu:		
	nieprzeszregania przepisów w zakresie bhp	0,00 zł	
	niewykonania nakazów organów nadzoru i kontroli (art. 16 ust. 1 pkt 19)	0,00 zł	
	RAZEM	0,00 zł	0,00 zł
	14. wierzytelności odpisanych jako przedawnione (art. 16 ust. 1 pkt 20)		65,64 zł
	15. odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wypłat należności budżetowych (art. 16 ust. 1 pkt 21)		0,00 zł
	16. wydatków na wykup obligacji, pomniejszych z o kwotę dyskonta (art. 16 ust. 1 pkt 23)		0,00 zł
	17. rezerw na pokrycie wierzytelności, których nieściagalność została uprawdopodobniona z wyjątkiem określonym w art. 16 ust. 1 pkt 26		0,00 zł
	18. wierzytelności odpisanych jako niesciagalne z wyjątkiem tych, które uprzednio zarachowano jako przychody należne i których nieściagalność została udokumentowana (art. 16 ust. 1 pkt 25)		0,00 zł
	19. koszty reprezentacji, w szczególności poniesionych na usługi gastronomiczne, zakup żywności oraz napojów, w tym alkoholowych (art. 16 ust. 1 pkt 28)		36 531,58 zł
	20. wydatki poniesione na rzecz pracowników z tytułu używania przez nich samochodów na potrzeby podatnika w wysokości przekraczającej kwotę ustaloną przy zastosowaniu stawek za 1 km przebiegu pojazdu (art. 16 ust. 1 pkt 29)		0,00 zł
	21. wpłaty z tytułu naliczonych składek PFRON (art. 16 ust. 1 pkt 36)		87 848,00 zł
	22. składki na rzecz organizacji, do których przynależność nie jest obowiązkowa (art. 16 ust. 1 pkt 37)		
	RAZEM ZAPŁACONE SKŁADKI:	7 950,00 zł	
	(minus)		
	1) składka na rzecz KZBS w wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty odpowiadającej 0,15% kwoty wynagrodzeń wypłaconych w poprzednim roku podatkowym, stanowiących podstawę	1 000,00 zł	
	2) składka na rzecz Krajowej Rady Spółdzielczej naliczona i przekazana	360,00 zł	
	30x12 limit KUP = 360,00 zł		
	3) składka na rzecz Związku Rewizyjnego naliczona i zapłacona	0,00 zł	
	limit (do KUP) 170x12 = 2 040,00 zł		
	Różnica do opodatkowania (NKUP)	6 590,00 zł	6 590,00 zł
	23. wydatki na rzecz osób wchodzących w skład Rady Nadzorczej, Komisji Rewizyjnej lub organów stanowiących osób prawnych z wyjątkiem wynagrodzeń wypłaconych z tytułu pełnionych funkcji (art. 16 ust. 1 pkt 38a)		12 549,72 zł
	24. inne (korekta odsetek z lat ubiegłych)		2 193 624,58 zł
	*) Świadczenia pracownicze (poz. II.12.c minus poz. III.b minus poz. V. 6 = konto 582 BZ minus BO)		

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

III	Koszty stanowiące koszt uzyskania przychodów w tym:		
	a). odsetki konto nie zaliczone do k.u.p w 2017 roku	3 808 903,39 zł	
	b). wypłata świadczeń pracowniczych z utworzonych rezerw *)	19 600,00 zł	
	c). koszty zapłacone z góry (BZ - BO)	1 717 618,66 zł	
	d). rozliczenia międzyokresowe - koszty do zapłacenia dotyczące 20... roku (BZ 200.. roku były w 200.. roku k.u.p.)	0,00 zł	
	e). rezerwa na nieściągalność uprawdopodobnioną	0,00 zł	5 546 122,05 zł
	f). rezerwa - 25% kwoty kredytów wątpliwych i straconych	0,00 zł	
	f). amortyzacja naliczana według przepisów ustawy o podatku dochodowym osób prawnych (niewynikająca z przepisów ustawy o rachunkowości)	0,00 zł	
	rezerwa na koszty	0,00 zł	
RAZEM	5 546 122,05 zł		
I - II + III	Razem koszty uzyskania przychodów		46 369 318,09 zł
IV	Przychody ogółem		120 948 409,25 zł
V	Przychody nie zaliczane do podstawy opodatkowania w tym:		85 798 802,57 zł
	1. odsetki niezapadłe		14 892 118,66 zł
	2. zwrócone udziały i wkłady		0,00 zł
	3. przychody otrzymane na utworzenie lub powiększenie kapitału udziałowego		0,00 zł
	4. przychody przyszłych okresów		5 412 181,20 zł
	5. przychody z tytułu prowizji z lat ubiegłych rozliczone w przychody 2016 roku		0,00 zł
	6. prowizja rozliczona w czasie oraz prowizje zastrzeżone		0,00 zł
	7. rozwiązanie rezerw na należności		64 580 222,62 zł
	8. rozwiązanie rezerwy utworzonej na inne cele		760 500,00 zł
	9. niezrealizowane różnice kursowe (saldo sald - należności wyliczonych na dzień bilansowy)		0,00 zł
	10. otrzymana dywidenda (art.. 7 ust. 3 pkt 2)		0,00 zł
	11. inne tytuły		153 780,09 zł
VI	Przychody zwiększające podstawę opodatkowania w tym:		6 525 157,08 zł
	1. zrealizowane różnice kursowe		0,00 zł
	2. otrzymane prowizje		46 463,40 zł
	3. przychody otrzymane w 2016 r. a nie zaliczone do podstawy opodatkowania w 2017 roku		296 577,75 zł
	4. wartość umorzonych lub przedawnionych art. 12 ust. 1 pkt 3 (z zastrz. art. 12 ust. 4 pkt 8):		0,00 zł
	5. wartość zwróconych wierzytelności, uprzednio zaliczonych do odpisanych lub umorzonych i zaliczonych do KUP (art. 12 ust. 1 pkt 4)		0,00 zł
	6. należności umorzone, przedawnione lub odpisane jako nieściągalne w tej części, od której dokonane odpisy aktualizujące zostały zaliczone do KUP		0,00 zł
	7. równowartość odpisów aktualizujących wartość należności, uprzednio zaliczonych do KUP		0,00 zł
	8. rozwiązane lub zmniejszone rezerwy zaliczone uprzednio do KUP, a). rozwiązanie rezerwy z tyt. wierzytelności których uprzednio nieściągalność została uprawdopodobniona	2 635 184,93 zł	2 645 096,15 zł
	b). rozwiązanie rezerw utworzonych na pokrycie 25% kwoty kredytów wątpliwych i straconych	0,00 zł	
	c). inne	9 911,22 zł	
	RAZEM	2 645 096,15 zł	
	9. rezerwa na ryzyko ogólne utworzona zgodnie z art. 130 Prawa Bankowego - rozwiązana lub wykorzystana		0,00 zł
	10. prowizje należne od rachunków bankowych nie pobrane z powodu braku środków na rachunku		1 236,02 zł
	11. Odsetki pobrane z góry (BZ konto 531) oraz prowizje zastrzeżone		3 106 427,24 zł
	12. inne tytuły		429 356,52 zł
IV - V + VI	Razem przychody do opodatkowania		41 674 763,76 zł
A	Podstawa opodatkowania (zysk + / strata -)		-4 694 554,33 zł
B	Odliczenia od dochodu w tym:		0,00 zł
	1. straty z lat ubiegłych z tego: RAZEM	0,00 zł	0,00 zł
	2. darowizny (art. 18 ust.1 pkt 1 do 10 %)		0,00 zł
	3. darowizny (art. 18 ust.1 pkt 7 do 10 %)		0,00 zł
	4. inne odliczenia		0,00 zł
C	Dochód podlegający opodatkowaniu		-4 694 554,00 zł
D	Podatek 19 %		-891 965 zł
E	Należny podatek		
F	Podatek naliczony przez podmiot		279 807 zł
G	Różnica		-1 171 772 zł

Treść	Rozliczenie dokonane w ciągu roku obrotowego		
	Stan na BZ	Stan na BO	Różnica stanów
1	2	3	4
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	577 100,00	1 248 959,00	-671 859,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12 565 549,00	21 757 059,00	-9 191 510,00

Sporządził: Jacek Staroniewski – Główny Księgowy

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Jacek Staroniewski

ZARZĄD BANKU:

1. Andrzej Kopeć

Członek Zarządu
p.o. Prezes Zarządu

2. Jakub Bilnik

Członek Zarządu

3. Grzegorz Olecki

Członek Zarządu

POLSKI BANK SPÓŁDZIELCZY
w Ciechanowie

.....
(pieczęć firmowa)

Ciechanów, dnia 29.05.2018 roku